

**Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Grodzisku Mazowieckim za
okres
01.01.2023 r. – 31.12.2023 r.**

Opracowała: Katarzyna Dłuska

Grodzisk Mazowiecki, marzec 2024

SPIS TREŚCI

Wstęp	str. 3
I. Informacje ogólne	str. 5
II. Piecza zastępcza	str. 7
1. Rodzinna piecza zastępcza	str. 8
1) Środki finansowe przekazane rodzinom zastępczym w roku 2023	str. 8
2) Charakterystyka rodzin zastępczych na koniec 2023 roku	str. 11
a) Spokrewnione rodziny zastępcze	str. 12
b) Niezawodowe rodziny zastępcze	str. 14
c) Zawodowe rodziny zastępcze	str. 15
d) Rodzinny dom dziecka	str. 16
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	str. 16
3. Wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą	str. 19
4. Zwrot wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	str. 20
5. Ośrodek Adopcyjny	str. 21
6. Realizacja ustawowych działań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej	str. 21
7. Efekty pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	str. 24
8. Informacja z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodzkim na lata 2021-2023	str. 28
III. Specjalistyczne poradnictwo	str. 31
IV. Domy Pomocy Społecznej	str. 32
V. Środowiskowy Dom Samopomocy	str. 33
VI. Interwencja kryzysowa	str. 33
VII. Pomoc dla cudzoziemców	str. 33
VIII. Pomoc dla osób usamodzielnianych na podstawie ustawy o pomocy społecznej	str. 34
IX. Mieszkanie chronione treningowe.....	str. 34
X. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	str. 35
VIII. Rehabilitacja społeczna	str. 38
1. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	str. 39
2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	str. 39
3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	str. 39
4. Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych	str. 39
5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	str. 40
6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania wtz	str. 40
7. Program „Aktywny Samorząd”	str. 40
9. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	str. 42
10. Program Zajęcia Klubowe”	str. 45
11. Program „Mieszkanie dla Absolwenta”	str. 46
12. Program „Dostępne mieszkanie”	str. 46
IX. Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Ogrody Integracji” ...	str. 47
X. Przeciwdziałanie przemocy domowej	str. 48
XI. Najważniejsze inicjatywy podejmowane w roku 2023	str. 52
XII. Potrzeby w zakresie pieczy zastępczej i pomocy społecznej	str. 53

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Powiatu. Utworzone zostało na mocy Uchwały Nr 30/99 Rady Powiatu Grodzkiego z dnia 25 marca 1999 roku. Realizuje zadania, wynikające z:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 810 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 z późn zm.),
- innych przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Przedmiotem działania PCPR jest realizacja zadań powiatu, takich jak:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- opracowanie i realizacja powiatowego programu pieczy zastępczej,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- zapewnienia opieki i wychowania dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej,
- pokrywania kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w pieczy zastępczej,
- udzielania wsparcia w usamodzielnieniu się osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- pomoc w integracji środowiskowej dla osób mających trudności w przystosowaniu się do życia,
- udzielanie pomocy osobom posiadającym status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- umieszczanie w domach pomocy społecznej skierowanych osób,

- prowadzenie mieszkań chronionych oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży,
- prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej,
- szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- doradztwa metodycznego dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- terminowej i rzetelnej realizacji sprawozdawczości,
- sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej,
- opracowywania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- opracowywania planów zadań i przekazywanie informacji z prowadzonej działalności na potrzeby samorządu województwa,
- dofinansowania: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystyki osób niepełnosprawnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i technicznych, rehabilitacji dzieci i młodzieży, kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- realizacji uchwał podjętych przez Radę Powiatu, Zarząd Powiatu w sprawach związanych z działalnością Centrum,
- współpracy z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami i fundacjami,
- podejmowania doraźnych działań wynikających z aktualnych potrzeb mieszkańców, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- zapewnienia mieszkańcom powiatu bieżących informacji dotyczących działalności Centrum, praw i przywilejów należnych osobom objętym jego działalnością.

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest realizacją ustawowego obowiązku zawartego w art. 112 ust 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz w art. 182 ust 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177). Zawarte w nim zostały informacje o realizowanych zadaniach, formach świadczonej pomocy społecznej, liczbie osób i rodzin objętych pomocą oraz kosztach finansowych poniesionych w związku z realizacją zadań, a także realizowanych programach.

I. INFORMACJE OGÓLNE

W roku 2023 zatrudnionych na umowę o pracę było 33 osób, z tego:

- 15 pracowników do obsługi zadań PCPR (w tym 1 osoba zatrudniona na 0,5 etatu oraz 1 osoba, która przebywała na urlopie rodzicielskim do 3.04.2023 r.),
- 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny oraz pedagog/psycholog zatrudniony na 0,75 etatu,
- 11 osób w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Plan budżetowy PCPR na rok w 2023 został zatwierdzony na kwotę 7 317 176,15 zł, a wydatki ogółem zostały zrealizowane na poziomie 6 930 151,27 zł.

Struktura podziału środków finansowych w roku 2023

	Środki planowane	Środki wydatkowane
PCPR	2 469 000,00 zł	2 431 103,15 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	182 800,00 zł	135 766,98 zł
Rodziny zastępcze	2 837 147,00 zł	2 668 898,64 zł
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	23 420,00 zł	23 419,52 zł
Rehabilitacja zawodowa i społeczna PFRON oraz „Aktywny Samorząd”- Moduł I, II	123 812,00 zł	120 561,46 zł
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	1 529 338,15 zł	1 416 855,60 zł
Pomoc dla cudzoziemców	52 392,00 zł	50 942,00 zł
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10 800,00 zł	10 800,00 zł
Fundusz Pomocy Ukrainie	48 308,00 zł	31 645,08 zł
Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające świadczenie z pomocy społecznej	259,00 zł	258,84 zł
Program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.	39 900,00 zł	39 900,00 zł
Ogółem	7 317 176,15 zł	6 930 151,27 zł

Ponadto w ramach realizowanych programów pozyskano zewnętrzne środki finansowe, pozabudżetowe, w tym:

- 1) w ramach środków z Funduszu Solidarnościowego na program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 otrzymano kwotę 1 218 216,18 zł, a wydatkowano kwotę 1 006 880,11 zł.
- 2) z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Samodzielność-Aktywność-Mobilność” na realizację
 - w latach 2022-2026 programu „Mieszkanie dla absolwenta” przyznana/przekazana kwota wyniosła 109 543,00 zł . W roku 2023 środki zostały wykorzystane w kwocie 3 344,00 zł – wypłata w XII.2023 r. (1 wniosek osoby niepełnosprawnej)
 - w latach 2022-2025 programu „Dostępne Mieszkanie” przyznana/przekazana kwota wyniosła 82 454,00 zł. W roku 2023 środki te nie zostały wykorzystane ze względu na brak wniosków ze strony osób niepełnosprawnych.

W ramach zapewnienia pracownikom możliwości podnoszenia kompetencji w roku 2023 wzięli oni udział w następujących szkoleniach, kursach, warsztatach, konferencjach i seminariach:

- „Doręczenia elektroniczne w podmiotach publicznych. Jak doręczać korespondencję za pomocą PURDE i PUH od 10 grudnia 2023 r.”;
- „E-Doręczenia” – webinarium dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego;
- „Rachunkowość budżetowa dla JST i ich jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej”
- „Kodeks pracy a konieczne zmiany w aktach wewnętrzzakładowych – wzory zapisów regulaminowych, wniosków i oświadczeń”;
- „Egzekucja w pomocy społecznej – problematyka wystawiania elektronicznych tytułów wykonawczych dotyczących nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej. Obowiązek stosowania od 1 stycznia 2023 r. elektronicznych zawiadomień wierzyciela do organu egzekucyjnego E-ZW”
- „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w praktyce i dokumentacji”;
- „Roztropny kadrowiec”;
- „Usługi indywidualnego transportu DOOR to DOOR oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych;
- seminarium upowszechniające standard asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością;
- Mazowiecki Sejmik Osób Niepełnosprawnych;

- „Dzieci cudzoziemskie w pieczy zastępczej”;
- „Dzieci cudzoziemskie bez opieki prawnej”;
- „Zaburzenia psychiczne okresu dorastania”;
- „Jak wspierać dziecko z FAS/FASD? Potrzeby i wyzwania”;
- „Rozwój kompetencji cyfrowych – rozwiązania technologiczne w pracy pomocowej”;
- „Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej”;
- „Praca i komunikacja z trudnym klientem”;
- „Kompleksowe wsparcie dziecka i jego rodziny w WOKRO”;
- „System opieki nad dzieckiem”;
- „Przygotowanie do samodzielnego życia – zadania pieczy zastępczej”;
- „Znaczenie profilaktyki zintegrowanej w budowaniu bezpiecznej szkoły i rodziny”;
- „Nie instytucja. Dom dla młodzieży. Debiut w rozwiązywaniu problemu bezdomności młodzieży i młodych dorosłych”;
- „Nowe postępowanie w sprawach nieletnich”;
- „Postępowanie i egzekucja świadczeń nienależnie pobranych”;
- „Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”;
- „EXCEL dla zaawansowanych”;
- „Pierwsza pomoc”.

II. PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z zapisami ustawowymi piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Organizowanie pieczy zastępczej należy do zadań powiatu. Zadania te Starosta Grodziski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wyznaczonego Zarządzeniem Nr 48/2011 Starosty Grodzkiego z dnia 29 listopada 2011 roku na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodzkim.

1. Rodzinna piecza zastępcza

W roku 2023 pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie pozostawało 111 rodzin zastępczych a w nich 144 dzieci.

Struktura rodzin zastępczych w powiecie grodziskim w roku 2023

Forma pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona	63	69
Rodzina zastępcza niezawodowa	45	52
Rodzina zastępcza zawodowa	2	9
Rodzinny dom dziecka	1	14
Ogółem	111	144

Z przedstawionego zestawienia wynika, że cechą charakterystyczną dla grodziskiej pieczy zastępczej jest to, że od wielu lat znaczącą większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione (wstępni lub rodzeństwo dziecka) – 56,76% ogółu rodzin zastępczych. W nich przebywa także najwięcej dzieci tj. 47,92% wszystkich dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu grodziskiego.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego.

W trakcie roku sprawozdawczego w rodzinach zastępczych na terenie powiatu grodziskiego umieszczonych zostało 36 dzieci.

W okresie sprawozdawczym występowały zmiany w ilości rodzin zastępczych. Rozwiązano 26 rodzin (jedenaście spokrewnionych, piętnaście niezawodowych), natomiast powstało 31 rodzin (dwanaście spokrewnionych, dziewiętnaście niezawodowych).

1) Środki finansowe przekazane rodzinom zastępczym w roku 2023

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań powiatu należy finansowanie działalności rodzin zastępczych. Ustawa zawiera wachlarz różnego rodzaju form wsparcia finansowego, który został przedstawiony w poniższej tabeli:

Świadczenia wypłacone rodzinom zastępczym na utrzymanie dzieci w 2023 roku

Rodzaj świadczenia	Kwota
Pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1 391 110,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	26 950,00 zł
Jednorazowy dodatek z tytułu przyjmowanego dziecka	9 650,00 zł
Środki finansowe na utrzymanie domu mieszkalnego RZZ	12 190,00 zł
Środki finansowe na remont domu mieszkalnego RZZ	6 000,00 zł
Środki finansowe na utrzymanie domu mieszkalnego RDD	55 268,00 zł
Ogółem	1 501 168,00 zł

Dodatkowo z środków rządowych w 2023 roku wypłacono:

- dla 3 dzieci cudzoziemskich pozostających w rodzinie zastępczej wypłacono świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w kwocie **13 195,00 zł**
- dla 2 dzieci cudzoziemskich pozostających w rodzinie zastępczej wypłacono z Funduszu Pomocy Ukrainie – kwotę **13 567,00 zł**, z czego **12 695 zł** na świadczenie finansowe na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, a **500,00 zł** stanowi dofinansowanie do wypoczynku dla 1 dziecka.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinom zastępczym zawodowym i prowadzącym rodzinny dom dziecka przysługuje miesięczne wynagrodzenie. W 2023 roku koszty przedmiotowych wynagrodzeń wyniosły:

- **koszty wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych i rodzin pomocowych z pochodnymi – 116 944,00 zł,**
 - **koszty wynagrodzenia prowadzącego rodzinny dom dziecka z pochodnymi – 72 862,00 zł.**
- Ponadto koszty wynagrodzenia 1 osoby do pomocy w rodzinie zastępczej zawodowej oraz 2 osób w rodzinnym domu dziecka z pochodnymi w 2023 roku wynosiły 70 540,00 zł.**

W roku sprawozdawczym w 31 rodzinach zastępczych funkcjonujących na naszym terenie umieszczonych było 35 dzieci pochodzących z innych powiatów.

Powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pieczy zastępczej, na podstawie zawartych porozumień, zobligowane były do zwrotu poniesionych kosztów. W roku 2023 z ogólnej kwoty wypłaconych świadczeń tj. 1 501 168,00 zł na dzieci pochodzące z innych powiatów wypłacona została kwota 336 210,00 zł.

W stosunku do jednego dziecka nie zostało wypłacone świadczenie i nie zawarto porozumienia z powiatem pochodzenia.

Ponadto, od 1 lutego 2023 roku, zgodnie ze zmianą ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zrefundowane zostały koszty objęcia opieką koordynatora dzieci przebywających na naszym terenie a pochodzących z terenu innych powiatów w kwocie 111 252,19 zł.

Powiat/miasto pochodzenia dzieci przebywających w grodziskich rodzinach zastępczych

Powiat/miasto pochodzenia dziecka	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Pow. Bialski/Biała Podlaska	1	1
m. Kraków	1	1
Pow. jeleniogórski	1	1
Pow. lubiński	1	1
Pow. łosicki	1	1
Pow. piaseczyński	1	1
Pow. płocki	1	1
m. Poznań	1	1
Pow. pruszkowski	5	6
Pow. słupecki	1	1
Pow. strzelecki	1	1
m. Warszawa	6	7
Pow. warszawski zachodni	3	5
Pow. wołomiński	2	2
Pow. żyrardowski	6	6
Razem	32	36

Analogicznie dzieci z terenu powiatu grodziskiego postanowieniami Sądów Rejonowych umieszczane były w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów, a powiat grodziski na mocy zawartych porozumień zobowiązany został do ponoszenia kosztów utrzymania tych dzieci. W roku sprawozdawczym w 17 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów przebywało 21 dzieci. Na pokrycie ich kosztów utrzymania przekazana została kwota 223 183,98 zł a na koszty objęcia rodziny zastępczej opieką koordynatora kwota 28 794,38 zł. Łącznie wydatkowano kwotę – 251 978,36 zł.

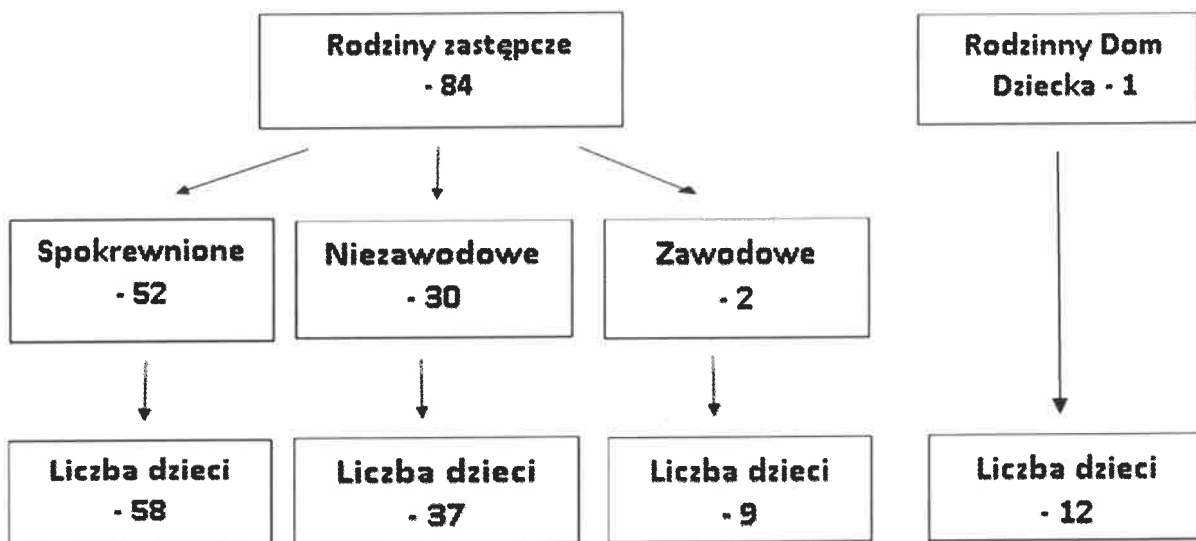
W stosunku do jednego dziecka nie zawarto porozumienia w związku z czym powiat grodziski w 2023 roku nie poniósł wydatków.

Powiat/miasto umieszczenia dzieci z powiatu grodziskiego w rodzinach zastępczych

Powiat/miasto	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Pow. bialski	1	1
m. Łódź	1	1
Pow. mławski	1	1
Pow. makowski	1	1
Pow. piaseczyński	2	3
Pow. poznański	1	1
Pow. pruszkowski	3	3
m. Warszawa	2	2
Pow. warszawski zachodni	2	2
Pow. żyrardowski	3	6
Razem	17	21

2) Charakterystyka rodzin zastępczych na koniec 2023 roku

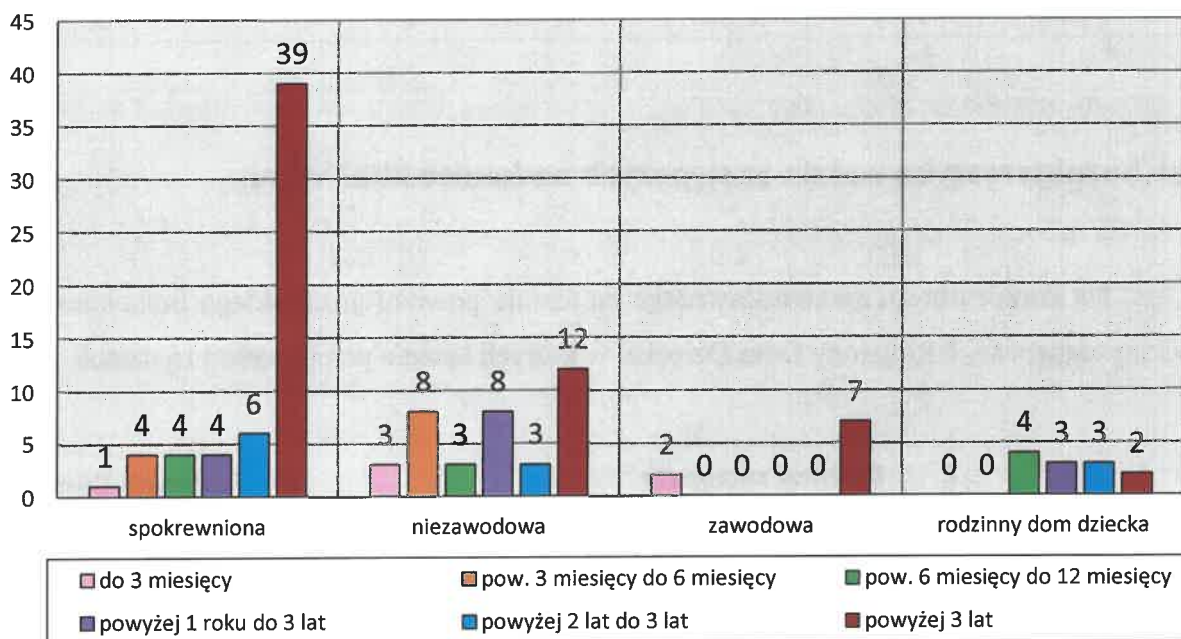
Na koniec okresu sprawozdawczego na terenie powiatu grodziskiego funkcjonowały 84 rodziny zastępcze, 1 Rodzinny Dom Dziecka, w których łącznie przebywało 116 dzieci.

Głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej było:

- uzależnienia rodziców – 41 dzieci (w tym 37 dzieci z powodu uzależnienia rodziców od alkoholu)
- bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 29 dzieci
- pólsieroctwa – 15 dzieci
- długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców – 3 dzieci
- nieodpowiednich warunków mieszkaniowych – 1 dzieci
- sieroctwa – 3 dzieci
- niepełnosprawności rodzica – 1 dziecko
- z innych powodów (np. osadzenie w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, dziecko małoletniej matki, dzieci cudzoziemskie, porzucenia itp.) – 19 dzieci

Okres pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na dzień 31.12.2023r. przedstawia poniższy wykres:

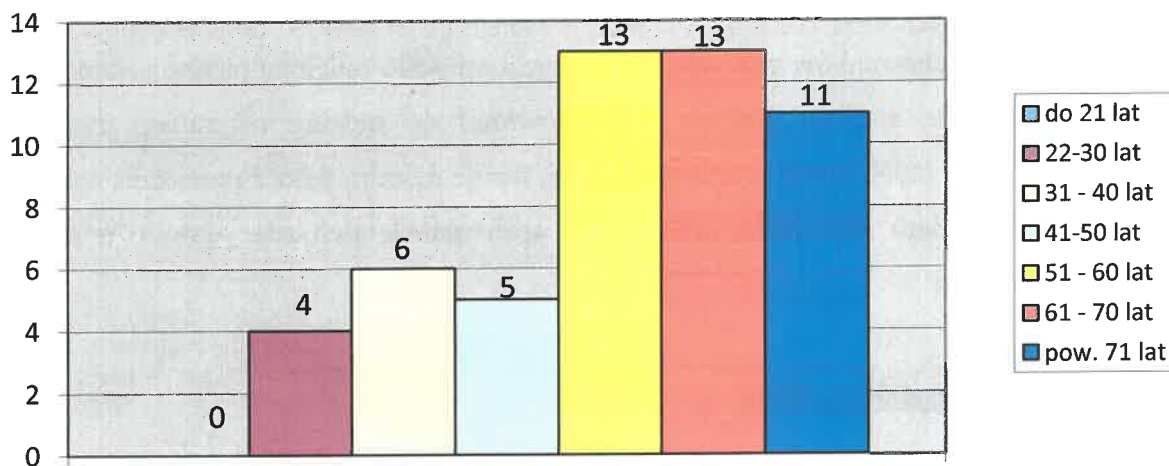
Z powyższego zestawienia wynika, że w stosunku do zdecydowanej większości dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej jest to pobyt długoterminowy. Spośród wszystkich dzieci przebywających w dniu 31.12.2023 roku w rodzinach zastępczych 51,72 % to osoby, których pobyt wynosi powyżej 3 lat.

a) Spokrewnione rodziny zastępcze

Na terenie Powiatu Grodziskiego na koniec 2023 roku funkcjonowały 52 spokrewnionych rodzin zastępczych, spośród których 24 mieszka na wsiach. Większość tych rodzin wychowuje

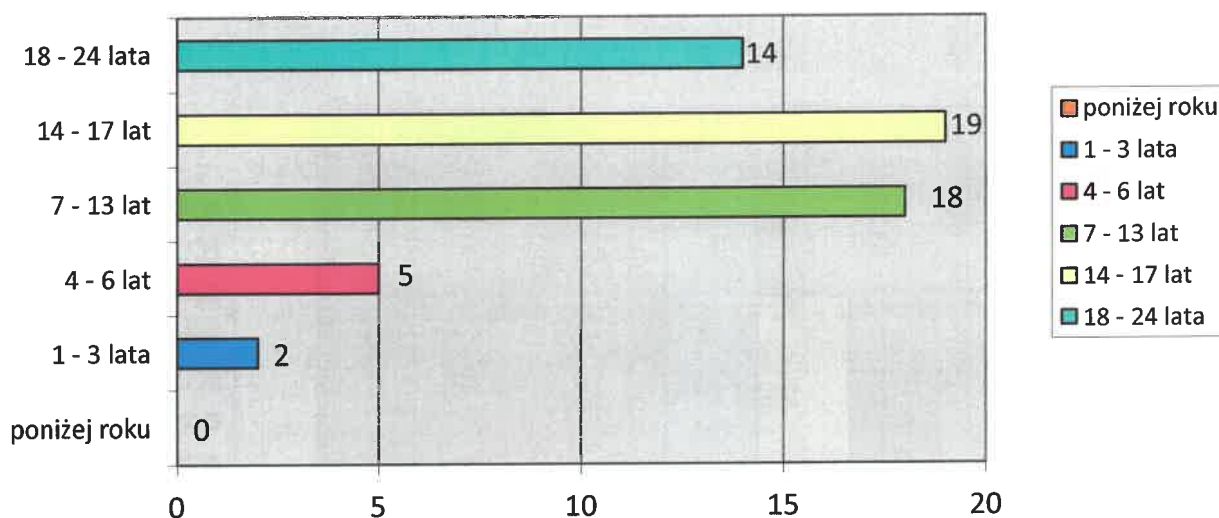
tylko jedno dziecko (47 rodzin). Istnieją też rodziny, w których przebywa dwoje dzieci (4 rodzin) oraz jedna spokrewniona rodzina zastępcza z trójgiem dzieci.

W 37 rodzinach dzieci wychowywane są przez osoby samotne, a 15 rodzin tworzą małżeństwa. Struktura wieku rodziców zastępczych (w przypadku małżeństw - wiek młodszego z rodziców) przedstawia poniższy wykres:

Zdecydowana większość wśród rodziców zastępczych w rodzinach spokrewnionych stanowią osoby w wieku 51-60 i 61-70 lat – 50 % wszystkich rodziców zastępczych spokrewnionych z dzieckiem.

Łącznie w spokrewnionych rodzinach zastępczych na koniec 2023 roku przebywało 58 dzieci, w tym: 34 dziewczynki. Strukturę wiekową dzieci przedstawia poniższy wykres:

Największą grupę dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej stanowią osoby powyżej 7 roku życia. Osoby w przedziale wiekowym 14-17 lat stanowią 32,76 %. Cztero dzieci

to sieroty. Z kolei 14 osób przebywających w pieczy zastępczej to osoby pełnoletnie. Mogą oni przebywać w rodzinie zastępczej nie dłużej niż do ukończenia 25 roku życia.

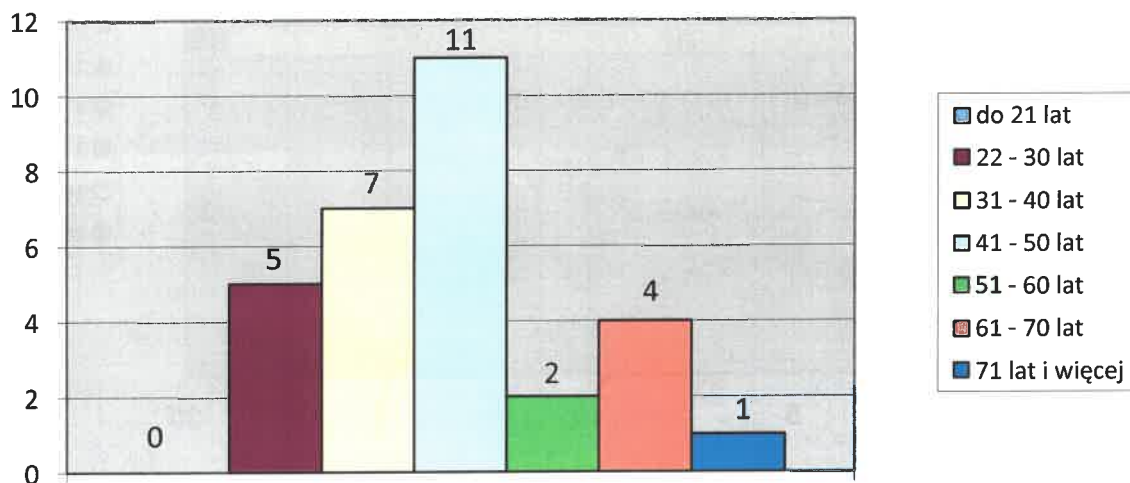
Siedmioro dzieci posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności).

W całym 2023 roku jedenaścioro dzieci zostało po raz pierwszy umieszczone w pieczy zastępczej i opiekę nad nimi przejęły osoby im bliskie, czyli spokrewnieni rodzice zastępczy.

Pięciu wychowanków poniżej 18 roku życia opuściło rodzinną pieczę zastępczą w ciągu omawianego roku, spośród których jeden powrócił do rodziny naturalnej, dwoje zostało umieszczonych w innej formie pieczy zastępczej, dwoje dziecko wraz z rodzicami wyprowadziło się z terenu powiatu grodziskiego. Sześcioro osób pełnoletnich zdecydowało o opuszczeniu rodziny zastępczej.

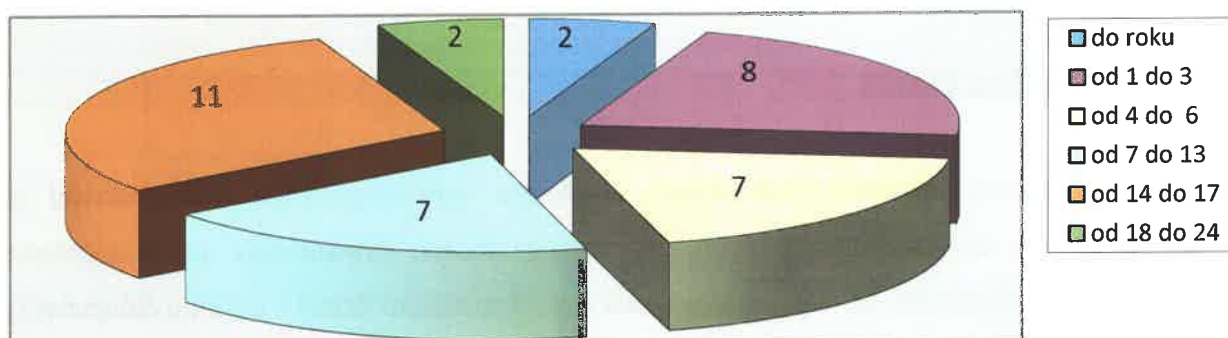
b) Niezawodowe rodziny zastępcze.

Na terenie Powiatu Grodziskiego na dzień 31 grudnia 2023 funkcjonowało 30 niezawodowych rodzin zastępczych, spośród których 14 zamieszkuje wieś. Większość rodzin wychowuje tylko jedno dziecko (23 rodzin). Siedem rodzin wychowuje po dwoje dzieci. W 21 rodzinach niezawodowych dzieci wychowywane są przez małżeństwa, 8 rodzin prowadzonych jest przez osoby samotne i 1 to rodzina cudzoziemska. Struktura wieku rodziców zastępczych (w przypadku małżeństw - wiek młodszego z rodziców) przedstawia poniższy wykres:

Z powyższego zestawienia wynika, że większość rodziców zastępczych (36,67 %) to osoby w przedziale wiekowym 41 – 50 lat.

W niezawodowych rodzinach zastępczych przebywa łącznie 37 dzieci, w tym 17 dziewczynek. Strukturę wiekową małoletnich przedstawia poniższy wykres:

Najbardziej liczną grupę spośród osób umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych stanowią osoby w przedziale wiekowym: 14-17 lat – 29,73 %. Osoby, które osiągnęły już pełnoletność stanowią 5,41 % ogółu przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych. Jedno dziecko to sierota i dwoje dzieci to cudzoziemcy.

Jedno dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności). W roku 2023 dwadzieścia dzieci po raz pierwszy umieszczono w pieczy zastępczej.

Dziewięcioro wychowanków poniżej 18 roku życia opuściło rodzinę zastępczą, z czego troje zostało adoptowanych, jedno opuściło rodzinę zastępczą z innych powodów oraz czworo dzieci powróciło do rodziny naturalnej, jedno dziecko zostało umieszczone w domu pomocy społecznej. Spośród osób pełnoletnich, sześć osób podjęło decyzję o opuszczeniu pieczy zastępczej.

c) Zawodowe rodziny zastępcze.

Na terenie Powiatu Grodziskiego w okresie sprawozdawczym funkcjonowały dwie zawodowe rodziny zastępcze, z czego dwie mieszkające na wsi.

W jednej rodzinie przebywa troje pełnoletnich wychowanków, kolejna rodzina ma pod opieką sześcioro dzieci. Wszystkie rodziny prowadzone są przez małżeństwa. W przedziale wiekowym 41 – 50 lat funkcjonuje jedna rodzina a w przedziale 51-60 lat funkcjonuje druga

rodzina.. Łącznie w zawodowych rodzinach zastępczych przebywa dziewięć dzieci – sześć to chłopcy. Troje w przedziale 7-13 lat i troje powyżej 18 lat. Żadne spośród wymienionych dzieci nie jest sierotą. Jedno dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności).

d) Rodziny dom dziecka.

Na terenie Powiatu Grodzkiego w okresie sprawozdawczym funkcjonował jeden rodzinny dom dziecka funkcjonujący na terenie miasta. Prowadzony przez małżeństwo. W przedziale wiekowym 41 – 50 lat. Przebywa tam dwanaście dzieci – siedmiu chłopców i pięć dziewczynek. Sześć dzieci jest w przedziale 4-6 lat, pięć w przedziale 7-13 i jedno w przedziale – 1-3. Żadne spośród wymienionych dzieci nie jest sierotą. Dwoje dzieci posiada orzeczenie o niepełnosprawności (wydane przez Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Dwoje dzieci opuściło pieczę zastępczą – umieszczone w innej rodzinnej pieczy zastępczej a sześć zostało umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej.

Analizując problemy rodzin zastępczych stwierdzić należy, że często do tej formy pieczy zastępczej trafiają dzieci pochodzące z rodzin o niskim statusie społecznym, dysfunkcyjnym, posiadające liczne deficyty rozwojowe oraz różnego rodzaju zaburzenia. Doświadczenia z domu rodzinnego zazwyczaj złe, pozostawiają efekty w postaci różnorodnych problemów, z jakimi muszą się zmierzyć zarówno rodzice jak i dzieci. Czynniki te w znacznym stopniu wpływają na występowanie trudności w funkcjonowaniu zarówno w rodzinie zastępczej jak i szkole, są przyczyną trudności w nauce.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

W sytuacji braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub innych ważnych względów sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W stosunku do dzieci z powiatu grodzkiego takie rozstrzygnięcia sądów również zapadały.

W roku 2023 w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało 59 dzieci z terenu powiatu grodzkiego. Na koniec okresu sprawozdawczego liczba osób umieszczonych w placówkach wynosiła 49. W trakcie roku instytucjonalną pieczę zastępczą opuściło łącznie 10 osób, co stanowi 16,66% ogółu przebywających w placówkach, a wśród nich:

- 3 osoby pełnoletnie, które postanowiły założyć własne gospodarstwo domowe
- 3 wychowanków, którzy powrócili pod opiekę rodziny biologicznej
- 3 wychowanków zmieniło formę pieczy zastępczej na rodzinną
- 1 wychowanek został umieszczony w domu pomocy społecznej.

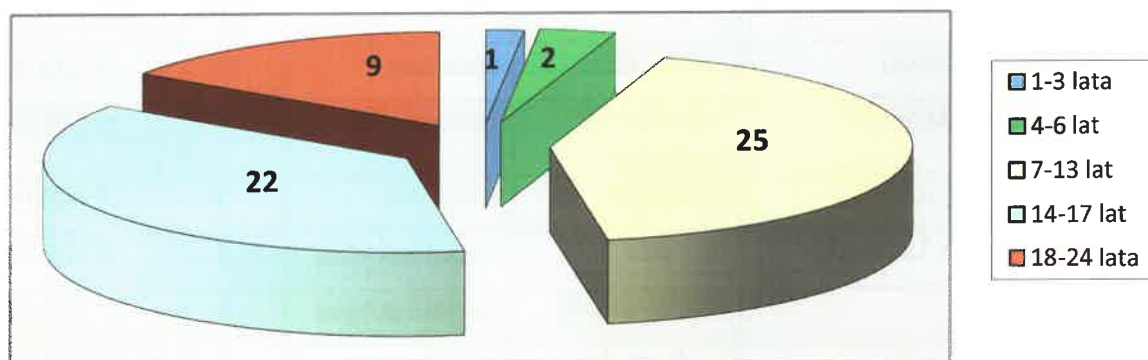
Placówki pobytu dzieci z powiatu grodziskiego w 2023 roku (stan na 31.12.2023r.)

placówka	powiat	Typ placówki	Liczba dzieci	Koszt jednostkowy
POW Siedlce (SOS)	siedlecki	rodzinna	2	4 600,00 zł
POW RDD Wiktorów	warszawski zachodni	rodzinna	1	6 195,00 zł
POW Kraśnik (SOS)	kraśnicki	rodzinna	7	4 600,00 zł
Dom Młodzieży Lublin (SOS)	lubelski	socjalizacyjna	1	4 300,00 zł
POW Łaziska	sztybołowiecki	socjalizacyjna	1	7 272,00 zł
POW RDD Supraśl	białostocki	rodzinna	1	8 110,00 zł
POW Tuligłowy	krasnostawski	rodzinna	7	4 728,20 zł
POW Tuligłowy	krasnostawski	rodzinna		4 859,00 zł
POW Krasnystaw	krasnostawski	socjalizacyjna	1	5 903,78 zł
POW Wyrozemy-Podawce	sokołowski	socjalizacyjna	2	7 564,00 zł
POW Sochaczew	sochaczewski	socjalizacyjna	1	7 173,00 zł
POW Włodawa	włodawski	socjalizacyjna	1	5 885,36 zł
RPOT Jarosław	jarosławski	regionalna	3	8 806,92 zł
RPOT Kraszewo Czubaki	płoński	regionalna	2	10 440,18 zł
DD „Nasza Chata”	m. Przemyśl	socjalizacyjna	1	6 331,90 zł
POW Wólka Grodziska	grodziski	socjalizacyjna	18	5 800,00 zł

Na terenie powiatu grodziskiego funkcjonuje jedna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza. Jest ona prowadzona przez Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży „Inspiracja” w Wólce Grodziskiej. Placówka przeznaczona jest dla 14 dzieci. Zarządzeniem Starosty Grodziskiego średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w tej placówce na rok 2023 ustalony został na kwotę 5 800,00 zł. Całkowity koszt funkcjonowania placówki w roku sprawozdawczym wyniósł 1 161 883,44 zł (kwota bez składek na ubezpieczenie zdrowotne). Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc w placówce w Wólce Grodziskiej dzieci z terenu powiatu grodziskiego w roku 2022 umieszczane były również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego oraz rodzinnego na terenie innych powiatów.

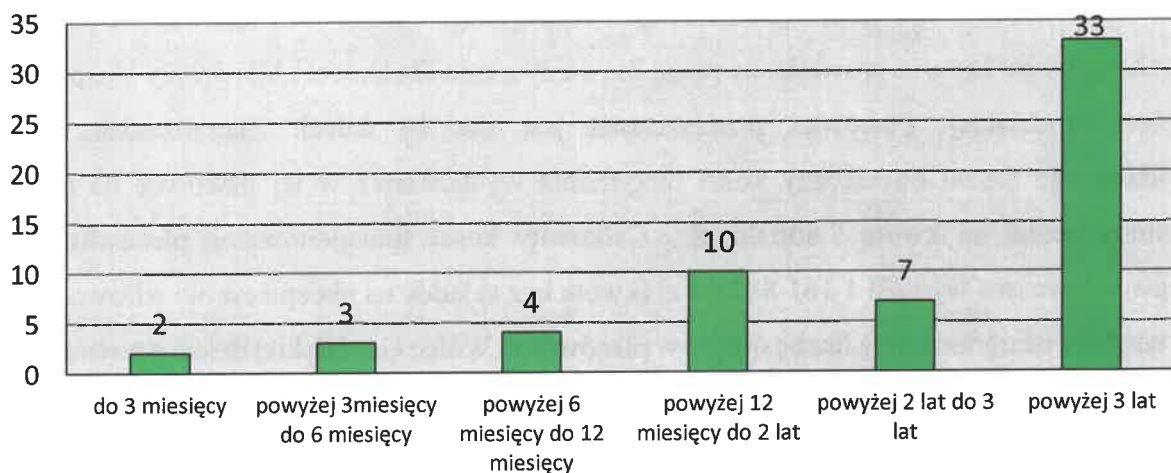
Dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, wymagające szczególnego rodzaju wsparcia były także umieszczane w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych.

Większość osób przebywających w 2023 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej to dzieci i młodzież powyżej 14 roku życia – 31 osób, co stanowi 52,54% wszystkich przebywających w placówkach. Dziewięć osób ukończyło 18 lat. Podział dzieci ze względu na wiek przedstawia poniższy wykres:

W instytucjonalnej pieczy zastępczej w roku 2023 przebywało 9 małoletnich, którzy nie ukończyli 10 lat. Jeden z nich został umieszczony na koniec roku sprawozdawczego w rodzinnej formie pieczy zastępczej, czworo przebywa w rodzinnej instytucjonalnej formie pieczy, troje ze względu na stan zdrowia przebywa w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, jedno w placówce opiekuńczo-wychowawczych ze względu na pobyt ze starszym rodzeństwem. Podobnie jak w przypadku dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zdecydowana większość osób przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej została umieszczona ponad 3 lata temu. Dotyczy to 55,93% wszystkich przebywających w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

Okres pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawia poniższy wykres:

Za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej powiat grodziski poniósł koszty w wysokości 3 601 861,97 zł.

3. Wsparcie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przysługują (pod pewnymi warunkami) świadczenia na:

- kontynuowanie nauki
- usamodzielnienie
- zagospodarowanie

oraz udziela się im pomocy w uzyskaniu:

- odpowiednich warunków mieszkaniowych
- zatrudnienia.

Dla osób usamodzielnianych, które opuściły rodziny zastępcze przyznana została pomoc finansowa w łącznej wysokości **151 298,00 zł**.

Dla osób usamodzielnianych, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze przyznano pomoc finansową w wysokości **135 767,00 zł**.

Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków w 2023 roku

Rodzaj świadczenia	po opuszczeniu rodziny zastępczej		po opuszczeniu placówki	
	liczba osób	kwota	liczba osób	kwota
na kontynuowanie nauki	20	122 060,00 zł	20	120 089,00 zł
na usamodzielnienie	4	16 249,00 zł	2	15 678,00 zł
na zagospodarowanie	7	12 988,00 zł	0	0,00 zł

W roku 2023 rodziny zastępcze opuściło 12 wychowanków, natomiast instytucjonalną formę pieczy zastępczej – trzy osoby (pełnoletnie osoby założyły własne gospodarstwo domowe).

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie udzielali wsparcia wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek także w formie niepieniężnej. Koordynatorzy pełnili funkcję opiekuna usamodzielniania dla 3 wychowanków.

Wsparcie otrzymywane ze strony pracowników Zespołu ds. Pieczy Zastępczej polegało na udzielaniu wskazówek, wsparciu emocjonalnym oraz pomocy:

- w modyfikacji indywidualnych planów usamodzielniania
- w sporządzaniu pism urzędowych i wniosków do sądu
- w wypełnianiu wniosków o przydział lokalu z zasobów gminy.

4. Zwrot wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła obowiązek ponoszenia odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej po 01 stycznia 2012 roku zarówno na rodziców dziecka, jak i na gminę pochodzenia dziecka.

Rodzice biologiczni wysokość odpłatności mają ustalaną w decyzji administracyjnej po przeprowadzeniu postępowania i zbadaniu ich indywidualnej sytuacji życiowej. W roku sprawozdawczym rodzice biologiczni dwojga dzieci zostali obciążeni, decyzjami administracyjnymi, odpłatnością za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej. Wpłat dokonano na kwotę 45 841,17 zł.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy ponosi wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie/średnich miesięcznych wydatków na dziecko w placówce - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2023 z poszczególnych gmin z terenu powiatu grodzkiego otrzymaliśmy zwrot wydatków w łącznej wysokości 1 813 995,86 zł.

Wysokość wydatków poniesionych przez gminy za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wyniosła 537 529,64 zł, natomiast za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej gminy poniosły wydatki w wysokości 1 276 466,22 zł.

5. Ośrodek Adopcyjny

Od wielu lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim współpracuje z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym w Warszawie (WOA). Przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego bierze udział w spotkaniach Zespołów ds. Oceny Sytuacji Dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym zgłoszono do WOA 7 dzieci, które miały uregulowaną sytuację prawną. Wspólne działania Ośrodka Adopcyjnego i Zespołu ds. Pieczy Zastępczej spowodowały, że do Ośrodka Adopcyjnego zgłoszonych zostało siedmioro dzieci, troje dzieci zostało przysposobione, natomiast pięcioro dzieci pozostaje w procedurze adopcyjnej.

6. Realizacja ustawowych działań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej

W ramach struktury organizacyjnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

Do zadań prowadzonych przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej należy:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej;
- 2) tworzenie warunków do powstania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych; organizowanie szkoleń i innych działań na rzecz rodzin.

Zadanie to realizowane jest poprzez informowanie zainteresowanych o specyfice rodzicielstwa zastępczego, poprzez umieszczenie informacji w:

- siedzibie Centrum,
- audycje w lokalnym radio,
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej PCPR oraz w mediach społecznościowych,

a także:

- kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej i zawodowej rodziny zastępczej. Kwalifikowanie kandydatów wymaga przeprowadzenia diagnozy psychologicznej i pedagogicznej w zakresie stworzenia właściwego środowiska życia rodzinnego dla

przyjmowanego dziecka, motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kompetencji rodzicielskich,

- gromadzenie niezbędnej dokumentacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- przeprowadzanie badań psychologicznych,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej,
- wydawanie na zlecenie Sądu opinii o spełnianiu przez kandydatów na rodziny zastępcze warunków i oceny ich predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla kandydatów oraz funkcjonujących już rodzin zastępczych;

W roku sprawozdawczym przeprowadzono szkolenie PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza przygotowujące kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej (w szkoleniu tym biorą udział także kandydaci na rodziny pomocowe). Do udziału w szkoleniu zakwalifikowanych zostało 10 kandydatów na opiekunów zastępczych, natomiast finalnie udział brało 9 kandydatów, z tego 2 to małżeństwa a 5 to osoby indywidualne. Wydano 9 zaświadczeń kwalifikacyjnych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

3) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Powiat grodziski zleca prowadzenie tego zadania w ramach konkursu ofert na realizację zadania publicznego. Od 01 stycznia 2018 roku zadanie to realizowane jest przez Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży w Grodzisku Mazowieckim. Umowa została podpisana na okres 5 lat. Kolejna Umowa została zawarta w dniu 28 grudnia 2022 r. i obowiązuje od 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2025 r.

4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej

Wsparcie dla rodzin zastępczych i przebywających w nich dzieci organizowane było poprzez:

- zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej świadczących bezpośrednio wsparcie dla rodziców zastępczych i dzieci;
- specjalistyczne poradnictwo zarówno dla rodziców zastępczych, jak i dzieci ;
- prowadzenie grupy na Facebooku dla rodzin zastępczych, celem wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy rodzicami zastępczymi wzajemnie oraz pomiędzy PCPR a rodzicami zastępczymi.

5) współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi - zadanie to realizowane było przez bieżące kontakty głównie telefoniczne z

pracownikami ośrodków pomocy społecznej (asystenci rodziny, pracownicy socjalni), kuratorami sądowymi, nauczycielami i pedagogami/psychologami szkolnymi itp.

6) przekazywanie właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu informacji i dokumentacji dotyczących dzieci z uregulowaną sytuacją prawną oraz informacji o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

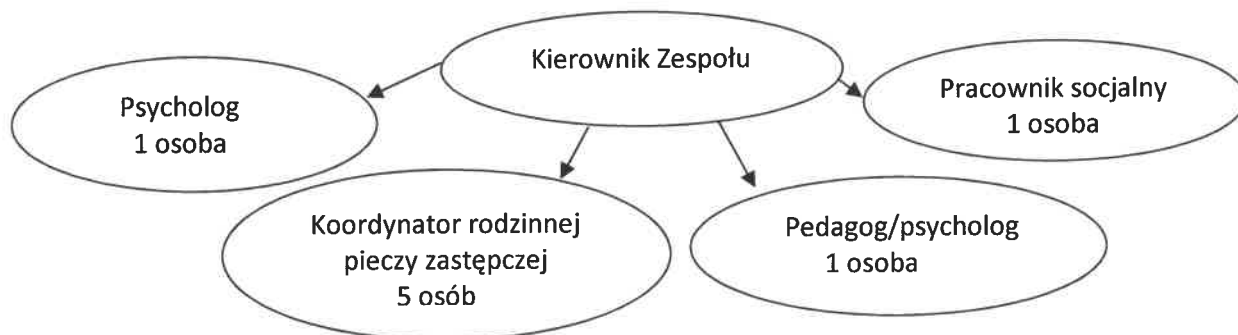
7) realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej;

W roku 2021 Rada Powiatu przyjęła do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023.

Należy nadmienić także, że w roku 2023 dla wszystkich rodzin i dzieci z pieczy zastępczej udało się zorganizować Piknik Rodzinny z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz spotkanie świąteczne z Mikołajem oraz warsztaty Wielkanocne. Ponadto:

- we współpracy przy projekcie społecznym „Szlachetna Paczka” zorganizowano dla wybranych rodzin zastępczych pomoc rzeczową,
- dla rodziców zastępczych zorganizowane zostały grupowe spotkania o charakterze wspierającym,
- dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zorganizowane zostały warsztaty umiejętności wychowawczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim wprowadziło wiele rozwiązań, które mają sprzyjać rozwojowi i wsparciu już istniejących rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych oraz tworzeniu nowych form pieczy zastępczej. Zadania te realizuje Zespół ds. Pieczy Zastępczej, którego strukturę przedstawia poniższy wykres:

Większa część Zespołu to osoby zatrudnione w ramach umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu (kierownik, koordynatorzy, psycholog, pracownik socjalny) natomiast pedagog/psycholog w niepełnym wymiarze czasu pracy.

W roku sprawozdawczym wszystkie funkcjonujące na terenie powiatu grodzkiego rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

7. Efekty pracy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej

W 2023 roku w Zespole ds. Pieczy Zastępczej pracowało 5 koordynatorów, którzy zgodnie z zapisami ustawy przedłożyli roczne sprawozdania z efektów swojej pracy. Zgodnie z nimi w okresie sprawozdawczym wykonano:

- 102 plany pomocy dziecku i 17 modyfikacji planów;
- 175 ocen sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej do Sądów Rejonowych;
- 27 ocen rodzin zastępczych;
- monitorowanie potrzeb, wsparcie, sporządzanie wniosków i pism z 4 pełnoletnimi wychowankami pozostającymi na kontynuacji nauki;
- udzielono pomocy w sporządzaniu 5 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia oraz 7 modyfikacjach Indywidualnych Programów Usamodzielnienia;
- 8 wskazań opiekunów usamodzielnienia;
- zgłoszono 7 dzieci do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie;
- 8 ocen do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie;
- 11 opinii do Sądów Rejonowych dot. kandydatów na rodziców zastępczych;
- 8 wnioski do Sądów Rejonowych o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych lub wydanie zarządzeń dot. sytuacji prawnej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 5 wniosków o ustalenie opiekunów prawnych
- 2 wnioski do Sądu Rejonowego o rozszerzenie uprawnień rodzin zastępczych (decydowanie o sprawach zdrowotnych, edukacyjnych);
- 10 innych pism do Sądów dla rodzin zastępczych (np.: wniosek o przyznanie alimentów, ich podwyższenie, udzielenie zgody na wydanie paszportu i inne);
- 1 inne pismo do Sądu w sprawie rodziny zastępczej i dzieci w niej umieszczonych;
- skierowano 41 rodziców zastępczych do psychologa w celu uzyskania opinii psychologicznej;
- skierowano 75 dzieci na konsultacje do psychologa/pedagoga;
- Koordynator wziął udział w 44 spotkaniach dzieci przebywających w rodzinach zastępczych z rodzicami biologicznymi lub innymi członkami rodziny naturalnej;
- odbyło się 25 spotkań Zespołu ds. Pieczy Zastępczej dot. oceny sytuacji dziecka;
- 8 wyjazdów - przewóz dzieci do instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej;

- skierowano 36 rodziców zastępczych do lekarza w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego o zdolności do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 30 wniosków o niekaralność rodziców zastępczych;
- 136 wystąpień o opinie do szkół/przedszkoli w sprawie dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 89 wystąpień o opinie do Jednostek Pomocy Społecznej dot. rodziców biologicznych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 24 opinie do wniosków o pomoc dla rodzin zastępczych (np.: dofinansowanie wypoczynku dla dzieci, zatrudnienie pomocy domowej i inne) oraz o pomoc dla pełnoletnich wychowanków (np.: zagospodarowanie, usamodzielnienie);
- skierowano 24 dzieci do psychologa lub pedagoga w celu przeprowadzenia diagnozy psychofizycznej.

Ponadto koordynatorzy:

- zgłosili 4 rodziny do akcji „Szlachetna Paczka”;
- pełnili funkcję kuratora dla osoby nieznaney z miejsca pobytu dla 15 osób;
- pełnili funkcję opiekuna usamodzielniania dla 3 osób pełnoletnich;
- uczestniczyli w rozprawach sądowych;
- przygotowali i przeprowadzili Piknik z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, spotkanie Mikołajkowe oraz warsztaty Wielkanocne dla dzieci z rodzin zastępczych;
- podejmowali działania na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego;
- opracowali wniosek do Fundacji E&Y w celu pozyskania środków finansowych na promocję rodzicielstwa zastępczego w powiecie;
- przygotowali plakat, ulotki, broszury dotyczące rodzicielstwa zastępczego do wykorzystania na Targach Pracy, uczestniczyli w dniu otwartym dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- opracowali ankietę dla osób usamodzielnianych, rodzin zastępczych oraz mieszkańców powiatu grodziskiego;
- prowadzili ewidencję opiekunów tymczasowych małoletnich obywateli Ukrainy (wizyty w miejscu ich zamieszkania, kontakt na terenie Centrum m.in. w celu pozyskania informacji na temat potrzeb);
- przeprowadzali wizyty domowe u kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- podnosili kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej koncentrowali swe działania na wsparciu rodziców zastępczych oraz dzieci przebywających w ich domach. Natomiast współpracą z rodzicami biologicznymi zajmował się pracownik socjalny.

W roku sprawozdawczym pracownik socjalny podjął takie działania jak:

- przygotowanie 137 decyzji administracyjnych dotyczących ustalenia odpłatności od rodziców biologicznych, w tym:
 - 6 decyzji w sprawie wygaśnięcia postępowania,
 - 3 decyzje w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego,
 - 2 decyzje w sprawie ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w tym 1 decyzję o ustaleniu opłaty w całości oraz 1 decyzję o ustaleniu opłaty w części),
 - 126 decyzji w sprawie odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej odpowiednimi dla miejsca zamieszkania rodziców biologicznych celem ustalenia ich sytuacji życiowej;
- korespondencja z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, w których przebywają dzieci z terenu powiatu grodziskiego;
- korespondencja z instytucjami, organami, zakładami (np. zakłady karne, ZUS, PUP, Poradnia Leczenia Uzależnień, zakładami pracy) w sprawach dotyczących rodziców biologicznych;
- wystąpienia do sądów o ustalenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- występowanie do Sądu z wnioskami o wyznaczenie przedstawiciela dla osoby nieobecnej celem reprezentowania jej w postępowaniu administracyjnym (w 2023 roku skierowano do Sądów 1 wniosek);
- zastępowanie przed sądami Dyrektora PCPR w sprawach dotyczących alimentów z powództwa małoletnich przebywających w pieczy zastępczej przeciwko rodzicom biologicznym;
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi dotyczącej podjęcia przez nich działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej, utrzymywania kontaktu z dziećmi, korzystania z pomocy specjalistów w PCPR oraz innych instytucjach;
- prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi w sprawach obowiązków rodzicielskich, w tym partycypowania w kosztach utrzymania dzieci (w 2023 roku podpisano 9 umów z rodzicami biologicznymi);
- wygaszanie decyzji administracyjnych;
- udział w spotkaniach Zespołu ds. Pieczy Zastępczej;
- codzienna współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej;
- kontrola i wsparcie wychowanków zamieszkujących w mieszkaniu chronionym.

Analogicznie, zatrudnieni w Zespole specjaliści – psycholog i pedagog/psycholog zajmowali się wsparciem rodziców zastępczych i dzieci z ich rodzin w codziennym funkcjonowaniu, rozwiązywaniu trudności i problemów, wskazywaniem możliwości uzyskania dalszego wsparcia itp. W okresie sprawozdawczym większość rodzin zastępczych odbyło co najmniej jedną konsultację u specjalisty.

Praca z rodzicami zastępczymi i dziećmi przebywającymi w ich rodzinach dotyczyła głównie:

- ✓ udzielania wsparcia psychologicznego/pedagogicznego rodzicom w celu zachowania i wzmocnienia ich kompetencji wychowawczych (głównie występujące problemy to: trudności wychowawcze, problemy w relacji rodzic zastępczy – dziecko, konflikty pomiędzy rodzicami zastępczymi a rodzicami biologicznymi, zaniedbania rozwojowe, dysfunkcje, zaburzenia, nieumiejętność tworzenia więzi emocjonalnych);
- ✓ prowadzenie rozmów psychoedukacyjnych z dziećmi (trudności w nawiązaniu relacji z otoczeniem, problemy w rozpoznawaniu własnych emocji i uczuć, problemy szkolne, odrzucenia, samotności w grupie, relacji rodzinnych, problemy zdrowia psychicznego – niska i/lub nieadekwatna samoocena, problemy w nawiązywaniu i rozpoznawaniu własnych emocji i uczuć);
- ✓ corocznych konsultacji dzieci z rodzin zastępczych z psychologiem/pedagogiem;
- ✓ udział w spotkaniach dzieci z rodzicami biologicznymi;
- ✓ sporządzanie diagnozy psychofizycznej dzieci trafiających do rodzin zastępczych;
- ✓ konsultacje psychologiczne dla rodziców zastępczych;
- ✓ udział w spotkaniach Zespołu ds. Oceny Sytuacji Dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- ✓ wydawanie opinii w sprawach motywacji i predyspozycji kandydatów/pełniących funkcję rodzin zastępczych;
- ✓ spotkania indywidualne dla osób potrzebujących wsparcia, w kryzysie;
- ✓ wsparcie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Ponadto psychologowie podejmowali takie działania jak:

- ✓ motywowanie rodziców biologicznych do podejmowania działań zmierzających do powrotu dzieci pod ich opiekę;
- ✓ współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka, m.in. szkoły, sądy, kuratorzy, pracownicy socjalni i asystenci;
- ✓ udział w audycjach radiowych dotyczących rodzin zastępczych i dzieci w rodzinach zastępczych.

8. Informacja z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodziskim na lata 2021-2023

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązkowym zadaniem powiatu jest tworzenie i realizacja 3-letnich programów rozwoju pieczy zastępczej. Rada Powiatu Grodziskiego Uchwałą Nr 2581XXXI/21 z dnia 29 kwietnia 2021 r. przyjęła *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grodziskim na lata 2021-2023*.

Jako cel główny wskazano „*Rozbudowywanie i wspieranie istniejącego systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu grodziskiego*”.

Do realizacji celu głównego przyczynić się mają cele operacyjne. W poniższej tabeli wskazano je oraz wskaźniki realizacji celów osiągnięte w 2023 roku.

CEL: POMOC RODZINOM NATURALNYM PRZEŻYWAJĄCYM TRUDNOŚCI W OPIECE NAD DZIEĆMI		
Cel operacyjny	zadania	wskaźniki realizacji celu
1. Udzielanie pomocy rodzinie w powrocie dzieci z pieczy zastępczej	1. Ścisła współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodziny biologicznej, w tym uzgadnianie zapisów planu pomocy dziecku pod kątem kontaktów z rodziną biologiczną 2. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodziców biologicznych 3. Umożliwianie kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem 4. Umożliwienie rodzicom biologicznym udziału w warsztatach umiejętności wychowawczych w PCPR 5. Dostęp do mediacji rodzinnych w PCPR.	1. Liczba planów pomocy dziecku - 102 2. Liczba kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi w obecności koordynatora - 44 3. Liczba rodzin objętych mediacją rodzinną - 7 4. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego - 289 osoby 5. Liczba osób biorących udział w warsztatach umiejętności wychowawczych - 9

CEL: ROZBUDOWYWANIE I WSPIERANIE RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO		
<p>1. Wspieranie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>1. Cykliczne szkolenia dla istniejących rodzin zastępczych</p> <p>2. Stworzenie warunków dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka poprzez wzrost wynagrodzeń oraz zabezpieczenie środków finansowych na fakultatywne świadczenia</p> <p>3. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla wszystkich form rodzinnej pieczy zastępczej oraz dzieci w nich umieszczonych</p> <p>4. Organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego</p> <p>5. Prowadzenie naboru na rodziny pomocowe</p> <p>6. Utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych</p> <p>7. Utworzenie rodzinnego domu dziecka</p>	<p>1. Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych - 3</p> <p>2. Liczba uchwał podnoszących wynagrodzenie rodzin zastępczych zawodowych - 1</p> <p>3. Liczba rodzin zastępczych korzystających z poradnictwa specjalistycznego - 171</p> <p>4. Liczba uczestników Dnia Rodzicielstwa Zastępczego - 109</p> <p>5. Liczba rodzin pomocowych - 1</p> <p>6. Liczba rodzin zastępczych zawodowych - 2</p> <p>7. Liczba rodzinnych domów dziecka - 1</p>
<p>2. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego</p>	<p>1. Prowadzenie kampanii społecznych na temat rodzicielstwa zastępczego, w tym z wykorzystaniem lokalnych mediów i mediów społecznościowych</p> <p>2. Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego</p>	<p>1. Liczba kampanii społecznych - 1 ogólnopolska, 1 lokalna</p>
<p>3. Rozbudowywanie istniejącego systemu rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>1. Prowadzenie naboru osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej</p>	<p>1. Liczba wniosków o wszczęcie procedury kwalifikowania na rodzinę zastępczą niezawodową, zawodową i rodzinny dom dziecka - 10</p>

	<p>2. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, rodzinne domy dziecka</p> <p>3. Pozyskanie nowych rodzin zastępczych niezawodowych</p> <p>4. Motywowanie rodzin zastępczych niezawodowych do przekształcania w rodziny zastępcze zawodowe</p>	<p>2. Liczba osób, które otrzymały wstępną kwalifikację do szkolenia - 9</p> <p>3. Liczba osób, które uzyskały świadectwo ukończenia szkolenia -9</p> <p>4. Liczba osób, które uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne - 9</p> <p>5. Liczba nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, rodzinnego domu dziecka - 36</p>
CEL: ZAPEWNIENIE INSTYTUCJONALNEJ PIELĘGNACJI I WYCHOWAWCZEJ		
1. Zapewnienie miejsc w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	<p>1. Utrzymanie realizacji zadania w postaci zlecenia prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na terenie powiatu grodziskiego.</p> <p>2. Utworzenie drugiej placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu grodziskiego, w tym z miejscami interwencyjnymi</p>	<p>1. Liczba dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu grodziskiego - 24</p> <p>2. Liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie w placówce - 9</p>
CEL: WSPARCIE PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIELĘGNACJI I WYCHOWAWCZEJ		
1. Wzmocnienie działań skierowanych do usamodzielnianych wychowanków	<p>1. Objęcie wychowanków wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej bądź innego pracownika Zespołu ds. Pieczy Zastępczej</p> <p>2. Prowadzenie mieszkania chronionego</p>	<p>1. Liczba wychowanków objętych wsparciem - 46</p> <p>2. Liczba wychowanków w mieszkaniu chronionym - 2</p>
2. Wsparcie specjalistyczne wychowanków pieczy zastępczej	<p>1. Konsultacje psychologiczne</p> <p>2. Konsultacje prawne</p>	1. Liczba konsultacji - 4

III. SPECJALISTYCZNE PORADNICTWO

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. Jego celem jest wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu spraw związanych z:

- bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnych;
- problematyką uzależnień;
- przemocą w rodzinie;
- problemami związanymi z niepełnosprawnością;
- udzielaniem informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód (art. 46 ust.1 ustawy pomocy społecznej). Zatem z prośbą o udzielenie wsparcia przez specjalistów, do PCPR mogą zwracać się wszyscy mieszkańcy powiatu. Kryterium dochodowe nie jest brane pod uwagę, a jedynie potrzeba uzyskania pomocy.

W roku sprawozdawczym bezpłatnych porad i konsultacji udzielali psycholog, prawnik oraz pedagog/psycholog, który został zatrudniony do pracy z rodzinami zastępczymi i dziećmi w nich przebywającymi, a także specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Specjalistyczne poradnictwo w roku 2023

Specjalista	Liczba konsultacji	Liczba osób
Psycholog dla osób dorosłych	245	45
Prawnik	67	55
Pedagog/psycholog współpracujący z rodzinami zastępczymi	504	171
Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej	48	18
Ogółem	864	289

IV. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić odpowiedniej niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie powiatu grodziskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych w Izdebnie Kościelnym z filią w Grodzisku Mazowieckim,
2. Dom Rehabilitacyjno – Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Milanówku.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który ustala Starosta Grodziski i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i odpłatności wydaje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby w dniu jej kierowania. Natomiast decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej na terenie powiatu, z upoważnienia Starosty Powiatu Grodziskiego, wydaje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Wykaz Domów Pomocy Społecznej z terenu powiatu grodziskiego

Nazwa DPS	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w roku 2023	Liczba miejsc	Liczba pensjonariuszy wg stanu na 31.12.2023	
			Ogółem	w tym dotowanych ze środków wojewody
Dom Pomocy Społecznej dla osób starszych w Izdebnie Kościelnym z filią w Grodzisku Mazowieckim	5 750 zł	40	40	4
Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Milanówku	8 400 zł	58	58	21

W roku sprawozdawczym wydane zostały 59 decyzje administracyjne dotyczące umieszczenia, odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej i stwierdzenia wygaśnięcia.

V. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY

Środowiskowy dom samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, działający na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Na podstawie umowy zawartej między Powiatem Grodziskim a Domem Rehabilitacyjno – Opiekuńczym Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej na terenie powiatu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy KSN AW w Podkowie Leśnej przeznaczony dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Umowa zawarta została na okres od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2024 roku.

W roku sprawozdawczym w zajęciach wspierająco – aktywizujących prowadzonych w tej jednostce brały udział 36 osoby. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji wydanych zostało 2 decyzje kierujące do ŚDS KSN AW w Podkowie Leśnej.

VI. INTERWENCJA KRYZYSOWA

Na terenie powiatu nie funkcjonuje ośrodek interwencji kryzysowej. W celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w sytuacji, gdy pojawi się kryzys podjęto współpracę z Powiatem Pruskowskim dotyczącą powierzenia realizacji zadania z obszaru pomocy społecznej polegającego na udzieleniu w uzasadnionych przypadkach schronienia dla dwóch osób oraz specjalistycznej pomocy psychologicznej a także poradnictwa socjalnego i prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Piastowie. W roku 2023 żaden z mieszkańców powiatu nie korzystał z tej formy wsparcia.

Ponadto podjęte zostały działania ukierunkowane na wsparcie dla kobiet w ciąży lub rodziców z dziećmi mieszkających na terenie powiatu grodziskiego i dotkniętych przemocą lub będących w innej sytuacji kryzysowej mające na celu zapewnienie takim osobom schronienia. Na podstawie porozumienia, zawartego z Powiatem Warszawskim Zachodnim w grudniu 2023 r., Powiat Grodziski dysponuje siedmioma miejscami w Domu Samotnej Matki w Laskach.

VII. POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW

W roku 2023 wpłynęło 26 wniosków o udzielenie pomocy w ramach Indywidualnego Programu Integracji w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2015 roku w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom (tj. Dz. U. z 2019 r., poz.

1946). Do realizacji wymienionego programu na terenie powiatu grodziskiego przystąpiło sześć osób posiadających ochronę uzupełniającą oraz jedna posiadająca status uchodźcy.

Wymienione osoby otrzymały decyzją świadczenie i z tego tytułu wydatkowana została kwota 50 942 zł na pokrycie kosztów utrzymania oraz wydatków związanych z nauką języka polskiego. Dodatkowo, w roku sprawozdawczym 2023 opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne określonej w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla jednej osoby w wysokości 258,84. Na koniec roku sprawozdawczego w realizacji pozostają dwa Indywidualne Programy Integracji.

VIII. POMOC DLA OSÓB USAMODZIELNIANYCH NA PODSTAWIE USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

W roku 2023 pracownicy socjalni udzielili wsparcia w procesie usamodzielnienia wychowankom młodzieżowych ośrodków wychowawczych (na podstawie art. 88 ustawy o pomocy społecznej). Pomoc ta świadczona była jedynie w formie pracy socjalnej, gdyż żadna z wymienionych osób nie wystąpiła z wnioskiem o pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie czy zagospodarowanie.

IX. MIESZKANIE CHRONIONE TRENINGOWE

Świadczeniem niepieniężnym, jedną z form pomocy społecznej przygotowującą osoby usamodzielniające się do prowadzenia samodzielnego życia jest mieszkanie chronione treningowe. Osoba zamieszkująca w mieszkaniu chronionym jest obowiązana do ponoszenia częściowych kosztów utrzymania tego mieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.). Starostwo Powiatu Grodziskiego posiada w swoich zasobach mieszkanie chronione z możliwością umieszczenia w nim do 4 osób zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 roku w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych. W 2023 roku świadczenie w postaci przyznania miejsca w mieszkaniu chronionym otrzymały dwie osoby usamodzielniane.

X. POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Mazowieckim realizuje zadania z zakresu administracji rządowej jako organ pierwszej instancji w zakresie orzekania o niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności.

Działania zespołu obejmują teren powiatu grodziskiego oraz w ramach zawartych porozumień powiatu pruszkowskiego i warszawskiego zachodniego. W Pruszkowie działa Punkt Kancelaryjny dla obsługi mieszkańców powiatu pruszkowskiego.

W roku 2023 całkowity koszt wydatków poniesionych przez PZON wyniósł 1 434 933,60, w tym:

- 1 272 201,93 zł na funkcjonowanie PZON, z tego:
 - Mazowiecki Urząd Wojewódzki – 978 856,25 zł
 - środki własne powiatów – 293 345,68 zł
- 144 653,67 zł na funkcjonowanie Punktu Kancelaryjnego - finansowane ze środków własnych powiatu pruszkowskiego
- 18 078,00 zł na ze środków Funduszu Pomocy Ukrainie.

Zestawienie wydatków na PZON w podziale na powiaty

Powiat	Środki wykorzystane z MUW	Środki własne Powiatu	Środki na funkcjonowanie Punktu Kancelaryjnego	Środki z Funduszu Pomocy Ukrainie	Wykorzystane środki razem
Grodziski	371 910,54	146 938,26	-	3 324,00	522 172,80
Pruszkowski	394 072,39	80 717,46	144 653,67	7 661,00	627 104,52
W-wski Zachodni	212 873,32	65689,96	-	7 093,00	285 656,28
Ogółem	978 856,25	293 345,68	144 653,67	18 078,00	1 434 933,60

Niepełnosprawność jest problemem społecznym o dużym zasięgu i dotyka ludzi niezależnie od ich wieku, statusu społecznego czy materialnego. Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, która posiada orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, dla osób powyżej 16 roku życia: znaczny, umiarkowany, lekki. W przypadku dzieci od 0 - 16 roku życia ustala się tylko fakt niepełnosprawności. Ogółem w roku 2023 rozpatrzono łącznie 7 741 wniosków.

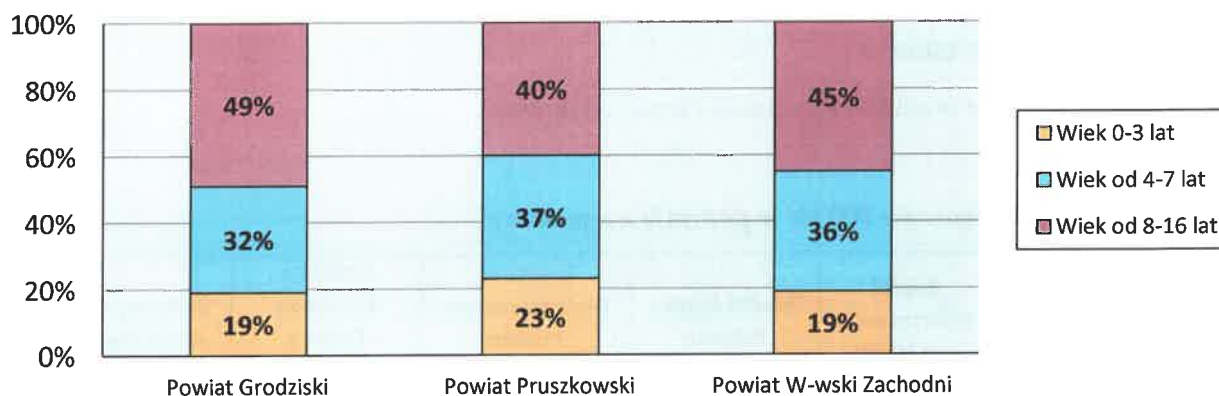
Struktura rozpatrzonych wniosków

Powiat	Wydane orzeczenia dla dzieci do 16 roku życia	Wydane orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia	Wydane legitymacje uprawniające do korzystania z ulg	Wydane karty parkingowe	Pozostałe: umorzenia, odstąpienia, zgony	Samokontrola odwoławcza	Razem
Grodziski	251	1117	596	522	33	20	2512
Pruszkowski	392	1432	769	644	52	23	3312
W-wski Zachodni	268	825	417	329	40	13	1892
Ogółem	911	3374	1782	1495	125	56	7716

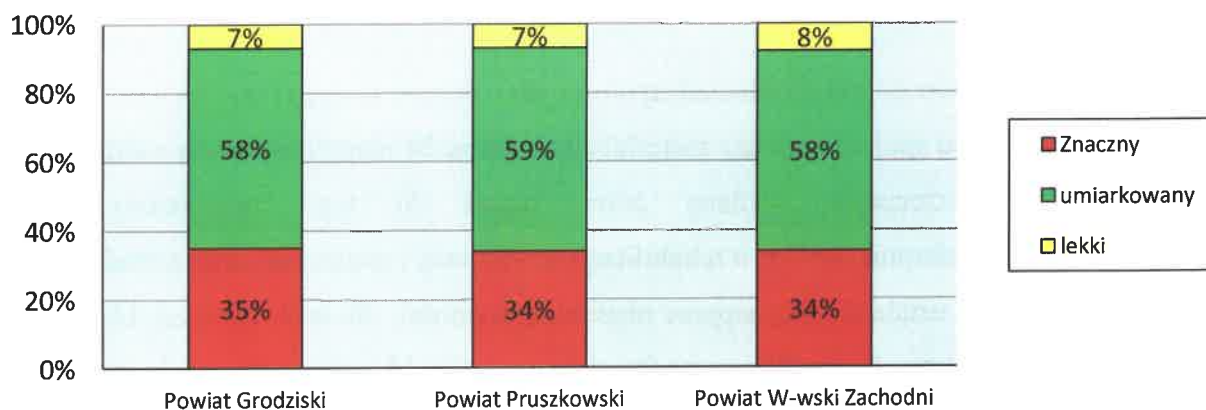
Na podstawie złożonych wniosków w roku 2023 wydano 4 285 orzeczenia odpowiednio o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w tym:

- Powiat Grodziski – 1 368 orzeczeń,
- Powiat Pruszkowski – 1 824 orzeczeń,
- Powiat Warszawski Zachodni – 1093 orzeczeń.

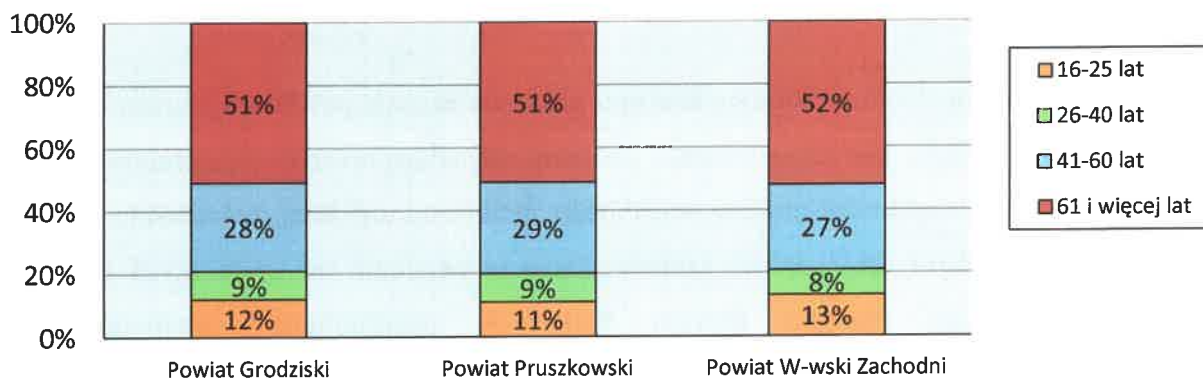
Struktura wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia)

Struktura wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (orzeczenia osób powyżej 16 roku życia)

Struktura wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności według wieku

W roku sprawozdawczym wydano **1 782 legitymacji** o stopniu niepełnosprawności oraz niepełnosprawności dla osób niepełnosprawnych. Ponadto wydano łącznie **1 495 kart parkingowych** dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.

Zestawienie wydanych kart parkingowych

Powiat	Osoby niepełnosprawne	Placówki	Razem
Grodzki	520	2	522
Pruszkowski	641	3	644
W-wski Zachodni	324	5	329
Ogółem	1485	10	1495

Z Zespołem współpracuje 15 lekarzy z dziedzin mających zastosowanie w procesie orzekania dzieci i osób po 16 roku życia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności o specjalizacji z: pediatrii, ortopedii-traumatologii, psychiatrii, neurologii, otolaryngologii, okulistyki, medycyny rodzinnej, chirurgii ogólnej oraz chorób wewnętrznych.

W skład Zespołu wchodzi również specjaliści tj. członkowie składów orzekających: 6 psychologów, 3 pedagogów, 3 doradców zawodowych, 2 pracowników socjalnych oraz 9 pracowników administracyjnych w tym, Przewodnicząca oraz Sekretarz zatrudniony na umowę zlecenie, przy czym 2 pracowników zatrudnionych zostało do obsługi Punktu Kancelaryjnego w Pruszkowie.

Lekarze oraz specjaliści w 2023 r. brali udział w szkoleniach doskonalących dla członków powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności w województwie mazowieckim, które miały na celu podniesienie poziomu wiedzy w zakresie orzekania oraz obowiązujących przepisów organizowanych przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie.

W roku 2023 odbyło się łącznie 266 posiedzeń składów orzekających z udziałem lekarza i specjalisty.

VIII. REHABILITACJA SPOŁECZNA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej. Jej celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, w szczególności poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej, wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych jak również poprzez likwidację różnego rodzaju barier w szczególności: architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych czy też dostępie do informacji. W ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej w formie dofinansowania, refundacji lub bezzwrotnej pomocy.

Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w roku 2023 wynosiły ogółem 3 852 830,81 z tego:

- środki z PFRON – 3 584 088,81 zł,
- środki własne powiatu – 2 68 742,00 zł

Struktura podziału środków finansowych rozdysponowanych na dofinansowania z zakresu rehabilitacji społecznej

Rodzaj wsparcia	Środki PFRON (w złotych)	Środki własne powiatu (w złotych)
Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	272 515,00	0,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	353 022,00	0,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	28 935,19	0,00
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	369 776,58	0,00
Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	141 168,04	0,00
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	2 418 672,00	268 742,00
Ogółem	3 584 088,81	268 742,00

1. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

W okresie sprawozdawczym o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się 326 osób w tym: 229 uczestników oraz 97 opiekunów.

Wyplacone zostały dofinansowania dla 159 osób, w tym dla 107 uczestników i 52 opiekunów, z czego:

- dorosłych osób niepełnosprawnych – 71
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 36

Łączny koszt uczestnictwa w turnusach wyniósł 272 515,00 zł.

2. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ubiegało się 196 osób na kwotę 777 123,95 zł. Z dofinansowania skorzystało 125 osób, w tym 24 dzieci i młodzież oraz 101 osób dorosłych. W ramach tego zadania osoby niepełnosprawne uzyskały wsparcie na zakup m.in.: aparatów słuchowych i wkładek (39), protez (4), wózków inwalidzkich (14) oraz pieluchomajtek i cewników.

Łączny koszt dofinansowania wyniósł 353 022,00 zł.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

Ze środków PFRON o dofinansowanie ubiegało się 23 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 108 219,00 zł. Z dofinansowania skorzystało 13 osób, w tym 4 dzieci i młodzież oraz 9 osób dorosłych. W ramach tego zadania dofinansowano zakupy: łóżka rehabilitacyjne (5), rower do ćwiczeń (3), bieżnie (2).

Łączny koszt dofinansowania wyniósł 28 935,19 zł.

4. Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych

W programie pokonywania barier funkcjonalnych tj.: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, w okresie sprawozdawczym, w ramach środków przekazanych przez PFRON, złożonych zostało 79 wniosków na kwotę 797 333,55 zł. Z dofinansowania skorzystały 51 osoby, w tym na bariery:

- architektoniczne – 9 (8 łazienek i 1 podjazd)

- w komunikowaniu się – 32 (24 komputerów/laptopów, 3 telefony, 4 mówiki + tablety, 1 drukarka
- techniczne – 10 (3 podnośniki i platformy, 3 podnośniki i platformy, 1 szyny najazdowe., inne: krzesła toaletowe i schodowe)

Wnioskodawca mógł ubiegać się o dofinansowanie do wysokości 95% kosztów ogólnych zadania, w tym 5% pozostawało wkładem własnym wnioskodawcy.

Na likwidację powyższych barier wydatkowano łącznie kwotę 369 776,58 zł.

5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ubiegało się 6 organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu i na terenie powiatu grodziskiego. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 7 umów. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało łącznie 289 osób niepełnosprawnych, w tym 1 niepełnosprawne dziecko.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano 7 umowę na łączną kwotę 141 168,04 zł.

6. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Powiatu Grodziskiego działają dwa warsztaty terapii zajęciowej, które prowadzą rehabilitację dla 97 uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Milanówku obejmuje rehabilitacją 30 uczestników, natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej w Grodzisku Mazowieckim prowadzi zajęcia dla 67 uczestników. Warsztaty terapii zajęciowej nie prowadzą działalności zarobkowej i są współfinansowane ze środków PFRON i środków własnych Powiatu.

Wysokość środków wydatkowanych na utrzymanie Warsztatów w roku 2023 wyniosła łącznie 2 687 414,00 zł, z czego:

- ze środków PFRON - 2 418 672,00zł
- ze środków powiatu - 268 742,00 zł.

7. Program „Aktywny Samorząd”

W dniu 7 maja 2018 roku Powiat Grodziski podpisał z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w ramach, którego osoby niepełnosprawne mogły skorzystać w zależności od potrzeb z różnych form wsparcia:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,

- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego,
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Powiat na realizację programu w edycji 2023/2024 otrzymał środki finansowe w łącznej wysokości 595 940,00 zł, w tym kwotę:

- 559 570,00 zł na realizację złożonych wniosków, z czego:
 - na Moduł I kwotę – 302 677,00 zł
 - na Moduł II kwotę – 256 893,00 zł,
- 27 978,00,00 zł na obsługę programu,
- 5 595,00 zł na promocję programu,
- 2 797,00 zł na ewaluację programu.

W programie złożono 112 wnioski, z czego rozpatrzono pozytywnie 101, w tym:

- w Module I - 42 wniosków
- w Module II - 59 wniosków

Wyplacono dofinansowania:

- w Module I w ramach I i częściowo II transzy środków, łączną kwotę w wysokości 230 993,36 zł dla 37 wniosków,
- w Module II w ramach I i częściowo II transzy środków kwotę w wysokości 191 031,00 zł dla 59 wniosków w tym 30 wniosków zostało wypłacone czesne wraz z dodatkami do kosztów kształcenia.

Struktura dofinansowań wypłaconych w ramach programu „Aktywny Samorząd”

Moduł	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Wysokość wypłaconych środków*
Moduł I		
zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu	2	9 415,00 zł
Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	1	2 372,28 zł
zakup sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	13	99 346,50 zł
Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego sprzętu	1	2 200,00 zł
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu	1	1241,10 zł
zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	1	12 000,00 zł
utrzymanie sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	7	15 440,98 zł
zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	3	67 100,00 zł
zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	2	13 803,00 zł
zapewnienie opieki dla osoby zależnej	6	8 074,50 zł
Razem Moduł I	37	230 993,36 zł
Moduł II	59	191 031,00 zł
Ogółem	96	422 024,36 zł

* Stan wykorzystania środków na dzień 22.01.2024
Pozostająca do wykorzystania kwota będzie wydatkowana do dnia 17.04.2024 roku, co jest zgodne z zasadami programu „Aktywny samorząd”.

8. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

W roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie było realizatorem rządowego projektu pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023.

Na realizację programu powiat grodziski otrzymał wsparcie z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Funduszu Solidarnościowego w kwocie 1 218 216,18 zł.

Celem programu było zapewnienie osobom niepełnosprawnym w stopniu znacznym i umiarkowanym oraz dzieciom, wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Programu realizowany był od marca do grudnia 2023 roku.

Pierwotnie planowano przyznanie usługi – **30 godzin miesięcznie** dla wszystkich uczestników - dla **80** osób niepełnosprawnych:

- **25** ON ze znacznym
- **25** ON ze znaczną sprzężoną niepełnosprawnością
- **10** ON z umiarkowanym
- **10** ON z umiarkowaną sprzężoną niepełnosprawnością
- **10** dzieci

oraz zatrudnienie **67 asystentów**.

W związku z powiększającą się liczbą osób oczekujących na przyznanie usługi, które znajdowały się na liście rezerwowej, oraz zgłoszenie się 6 osób ze stopniem umiarkowanym sprzężonym a nie jak planowano 10 osób, PCPR podjęło działania zmierzające do aneksowania zawartej z Wojewodą umowy. Dnia 28 lutego 2023 roku złożono pierwszą korektę wniosku do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, dotyczącą przesunięcia liczby uczestników pomiędzy poszczególnymi grupami docelowymi ze względu na niezakwalifikowanie się do programu dwójki dzieci a wolnymi miejscami w grupie osób niepełnosprawnych ze stopniem umiarkowanym sprzężonym (do programu zgłosiło się 6 osób ze stopniem umiarkowanym sprzężonym a nie jak przewidywaliśmy 10), pozostałe dwa miejsca przesunęliśmy na stopień znaczny i znaczny sprzężony. Drugą korektę wniosku, ze względu na powiększającą się liczbę osób na liście rezerwowej, złożono w dniu 29 czerwca 2023 roku. Wniosek dotyczył możliwości zatrudnienia zwiększonej liczby asystentów oraz zwiększenia liczby uczestników (zwiększenie dotyczyło jednego dziecka, trzech osób ze znacznym, sprzężonym stopniem niepełnosprawności oraz czworga osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności). Wnioskowane zmiany przyczyniły się do poprawy jakości życia uczestników Programu. Mając na uwadze maksymalne wykorzystanie otrzymanych środków na realizację Programu w dniu 14 września 2023 roku złożono trzecią korektę wniosku. Wnioskowane zmiany dotyczyły zwiększenia miesięcznej liczby godzin usługi asystenta z 30 na 35 (zwiększenie dotyczyło osób niepełnosprawnych ze znacznym i znacznym, sprzężonym stopniem niepełnosprawności oraz możliwości zatrudnienia większej liczby asystentów współpracujących z więcej niż jedną osobą niepełnosprawną (z 17 na 20) oraz zmniejszeniu liczby asystentów współpracujących z jedną osobą niepełnosprawną (z 53 na 50). Zmiany te były możliwe, w ramach niewykorzystanych środków finansowych przeznaczonych na zakup biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne, oraz jednorazowych biletów komunikacji publicznej/prywatnej dla asystenta towarzyszącego uczestnikowi oraz koszt przejazdów asystentów własnym środkiem transportu.

Od września 2023r. Program realizowany był dla **88 ON** w następującym podziale:

- **30 ON** znaczny – 35 godzin
- **29 ON** znaczny sprzężony – 35 godzin
- **10 ON** z umiarkowanym – 30 godzin
- **6 ON** z umiarkowanym sprzężony – 30 godzin
- **13 dzieci** – 30 godzin,

oraz możliwość zatrudnienia **70 asystentów**.

Z pomocy asystenta osobistego korzystało w 2023 roku 95 osób niepełnosprawnych, w tym:

- 15 dzieci,
- 63 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (w tym 31 sprzężeniem),
- 17 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 31 ze sprzężeniem)

Ogółem zrealizowano 22404 godzin usług asystenckich, z czego:

- 7475 godziny usług dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności
- 7633 godziny usług dla osób ze znacznym sprzężonym stopniem niepełnosprawności
- 2423 godziny usług dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- 1571 godziny usług dla osób z umiarkowanym sprzężonym stopniem niepełnosprawności
- 3302 godzin usług dla dzieci

Łącznie z przyznanej dotacji wykorzystana została kwota 1 006 880,11 zł. Środki niewykorzystane wraz z odsetkami bankowymi w kwocie 215 313,28 zł zostały przekazane na konto MUW.

Zwiększona liczba godzin usługi asystenta w wielu przypadkach nie była wykorzystywana w pełni. Wiązało się to często z pracą zawodową zatrudnianych asystentów, którzy nie byli w stanie pogodzić jej ze świadczonymi usługami na rzecz osób z niepełnosprawnością. Uczestnicy Programu nie rozważali możliwości zmiany asystenta na bardziej dyspozycyjnego, z uwagi na bliskość relacji, zaufanie, przyjaźń, przywiązanie. Pojawiały się również sytuacje życiowe, kiedy uczestnicy Programu ze względu na stan zdrowia, pobyty w szpitalu, wyjazdy sanatoryjne, turnusy rehabilitacyjne, nie mogli korzystać z usługi asystenta. Kolejnym utrudnieniem w realizacji projektu były trudności w pozyskaniu osób do pełnienia funkcji asystenta (np. ze względu na wymóg konieczny programu posiadanie doświadczenia w pracy z osobami niepełnosprawnymi także w sytuacji gdy asystenta wskazywał uczestnik) oraz „dopasowanie” asystenta do konkretnej osoby niepełnosprawnej (w kilku przypadkach dokonywane były zmiany osoby świadczącej usługę – na wniosek asystenta bądź osoby korzystającej). Środki na wynagrodzenia dla osób pełniących funkcję asystenta wykorzystane zostały w 81 %.

Kolejną pozycją wykorzystaną w wysokości niższej niż zakładano (63 % zakładanych kosztów) stanowiły wydatki na ubezpieczenie OC, którego końcowa wartość wynikała z podpisanej polisy ubezpieczeniowej.

Niewykorzystane środki finansowe dotyczą także wydatków związanych z ponoszonymi przez asystentów kosztami transportu oraz zakupu biletów na wydarzenia (wykorzystano 97 % zakładanych środków). Pomimo możliwości zwrotu kosztów za bilety wstępu na wydarzenia kulturalne, sportowe czy rozrywkowe dla asystenta, często sami uczestnicy Programu nie korzystali z tych możliwości. Wybierali wyjścia na niebiletowane wydarzenia, najczęściej organizowane niedaleko miejsca zamieszkania, gdzie obowiązywał wolny wstęp. Poza tym wielu uczestników Programu potrzebowała w większości wsparcia w wykonywaniu czynności życia codziennego, takich jak: pomoc w pracach domowych, pomoc przy robieniu zakupów, pomoc w dotarciu i powrocie do miejsca kultu religijnego (cmentarza) czy wyjściu na spacer w miejscu zamieszkania. Z analizy poniesionych kosztów w ramach realizacji Programu wynika, że 27 asystentów w ogóle nie skorzystało z możliwości zwrotu kosztów za poniesione wydatki w tej kategorii.

9. Program „Zajęcia Klubowe w WTZ”

W dniu 01 lutego 2023 roku Powiat Grodziski podpisał z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę w sprawie realizacji programu „Zajęcia klubowe w WTZ”. Program ten ma na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. Program realizowany był od lutego 2023 r. do stycznia 2024 r.

Na realizację Programu ze środków PFRON pozyskana została kwota 177 366, 00 zł, z czego na obsługę Programu kwota 4 326,00 zł. Ponadto powiat oraz gminy przeznaczyli środki własne w wysokości 400 940,65 zł.

Od lutego 2023 r. do grudnia 2023 r. z Programu korzystało 28 uczestników. Kwota wykorzystana ze środków PFRON wyniosła 172 216,00 zł, natomiast ze środków powiatu oraz gmin wykorzystano kwotę 389 795, 51 zł.

10. Program „Mieszkanie dla Absolwenta”

W dniu 22 grudnia 2022 roku Powiat Grodziski podpisał z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę na realizację Programu **„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta**, a na realizatora wyznaczone zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim. Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta.

Na realizację Programu przyznana została kwota 109 543 00 zł ,z czego 5 216,00 zł to środki na obsługę.

W roku 2023 wpłynął jeden wniosek o dofinansowanie, który spełnił warunki formalne oraz merytoryczne. Przyznano dofinansowanie w kwocie 84 268,00 zł.

11. Program „Dostępne mieszkanie”

W celu zwiększenia różnorodności działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w dniu 22 grudnia 2022 roku Powiat Grodziski podpisał z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę na realizację w latach 2022-2025 Programu **„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie**. Do jego realizacji zostało wskazane PCPR w Grodzisku Mazowieckim. Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Kwota przyznanych środków na realizację Programu to 82 454,00 zł, z czego 3 926,00 zł to kwota na obsługę.

W roku sprawozdawczym nie było osób zainteresowanych przystąpieniem do tego programu.

IX. Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Ogrody Integracji”.

29 września 2023 r. w Centrum Kultury w Grodzisku Mazowieckim odbył się XVI Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Ogrody Integracji”. Hasło przewodnie po okresie 3 letniej przerwy związanej z pandemią brzmiało „Niezapomniane Ogrody”. Na scenie zaprezentowało się około 100 osób z 9 organizacji i instytucji z terenu powiatu grodziskiego. Swoje talenty zaprezentowali: Środowiskowy Dom Samopomocy z Podkowy Leśnej, Dom Pomocy Społecznej z Izdebną Kościelnego, Warsztaty Terapii Zajęciowej z Grodziska Mazowieckiego i Milanówka, Dom Rehabilitacyjno-Opiekuńczy z Milanówka, Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych z Grodziska Mazowieckiego wraz z dziećmi z Niepublicznej Szkoły Podstawowej przy Centrum Oświaty, Szkolnictwa i Kultury w Adamowiznie, Zespół Szkolno-Przedszkolny z Jaktorowa, Szkoła Podstawowa nr 6 im. Szarych Szeregów z Grodziska Mazowieckiego, Zespół Szkół im. Hipolita Szczerkowskiego z Grodziska Mazowieckiego.

Ogrody Integracji uświetnił także występ gościa specjalnego, którym była Weronika Kałuża z Warsztatu Terapii Zajęciowej w Radomsku - laureatka I miejsca w XXIII Ogólnopolskim Festiwalu Twórczości Teatralno – Muzycznej Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną „Albertiana”.

Podczas spotkania można było również obejrzeć wystawę rękodzieła wykonanego przez uczestników Przeglądu.

Imprezie patronowali Pan Marek Wieźbicki – Starosta Grodziski oraz Pan Grzegorz Benedykciński – Burmistrz Grodziska Mazowieckiego.

Ogrody Integracji uświetnili swoją obecnością znani i lubiani goście specjali, a widownia wypełniona była po brzegi publicznością.

Ogółem w imprezie wzięło udział ok 300 osób.

X. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego jak i fizycznego ofiary przemocy. Zachowania takie wynikają z „*wyuczonej bezradności (PTSD)*” rozwijającej się na bazie życiowych doświadczeń sięgających nawet dzieciństwa czy też z „*zespołu stresu pourazowego*”. U osób doznających przemocy domowej można również zauważyć efekt „*Syndromu Sztokholmskiego*”, jako szczególny rodzaj przywiązania powstającego w sytuacji, kiedy osoba stosująca przemoc ma całkowitą władzę nad życiem osoby doznającej przemocy.

Przemoc domowa na terenie Powiatu Grodziskiego w odniesieniu do globalnego wymiaru funkcjonowania społecznego jest istotnym problemem rodzin w których występuje. Z obserwacji prowadzonej przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim wynika, że rodziny z problemem przemocy wymagają specjalistycznej pomocy, którą mogą uzyskać w ramach szerokiego wachlarza świadczonej pomocy w tutejszym Centrum. W celu minimalizacji przedmiotowego problemu w roku sprawozdawczym PCPR współpracowało z Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie powiatu grodziskiego, Komendą Powiatową Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej dla Nieletnich Sądu Rejonowego w Grodzisku Maz. i w Żyrardowie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Szkołami oraz Organizacjami Pozarządowymi. Ważnym elementem współpracy był udział pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz szkoleniach w tym obszarze.

Do Powiatowego Centrum zgłaszały się osoby potrzebujące pomocy, stosujące przemoc jak również osoby doświadczające przemocy domowej.

Wszystkim zgłaszającym się osobom Centrum udzieliło informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistów. Z pomocy skorzystało:

- z porady psychologa – 216 osób,
- z pomocy specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej – 18 osób

- z porady prawnika – 55 osób.

Ogólnie, z porad, terapii i wsparcia specjalistów w 2023 roku skorzystało 289 mieszkańców powiatu grodziskiego, w tym z pomocy:

- psychologa dla osób dorosłych - 45 osób, w tym w obszarze przemocy domowej – 4 osoby,
- psychologa do pracy z dziećmi oraz ich rodzinami – 171 osób,
- specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy domowej – 18 osób
- prawnika - 55 osób, w tym w obszarze przemocy domowej – 4 osoby.

W roku 2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim otrzymało środki finansowe na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w wysokości 10 800 zł.

W procesie rekrutacji do Programu, poprzez przeprowadzone przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim rozmowy wstępne indywidualne rozpoznające problematykę uczestników, zostało zakwalifikowanych wstępnie 10 osób (9 mężczyzn i 1 kobieta). Ostatecznie do uczestnictwa zakwalifikowano wszystkie osoby, jednak 2 osoby podjęły decyzję o rezygnacji z programu tuż przed jego rozpoczęciem, a kolejna zrezygnowała z uczestnictwa po jednym odbytym spotkaniu. Osiem osób zakwalifikowanych zostało w ramach skierowania do uczestnictwa w Programie w ramach Procedury „Niebieskie Karty” i wskazania konieczności uczestnictwa w Programie przez Zespół Interdyscyplinarny lub też przedstawiciela służb realizujących procedurę. Jeden uczestnik został zobowiązany do uczestnictwa w programie przez Sąd, a jeden oświadczył, iż kierował się własną motywacją przy podejmowaniu decyzji o przystąpieniu do Programu. Osobami prowadzącymi oddziaływanie grupowe byli Certyfikowani przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Specjaliści ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Program grupy opierał się na założeniach i wytycznych programu korekcyjno-edukacyjnego oraz podejścia terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach i modelu komunikacji „Porozumienie bez Przemocy”. Podstawowym celem Programu była zmiana postawy uczestników i tym samym zatrzymanie przemocy domowej. Uczestnicy zgłaszali w oczekiwaniach chęć nauczenia się panowania nad swoimi emocjami i zachowaniami, powstrzymywania się od agresji, poprawienia swojej komunikacji oraz chęć zmiany swojej postawy wobec bliskich na bycie bardziej wyrozumiałym i tolerancyjnym.

Proces Grupowy w toku realizacji działań był bardzo dynamiczny, a uczestnicy programu wykazywali duży poziom otwartości i zaangażowania. Odbiorcy Programu dzielili się nie tylko

trudnościami, z którymi obecnie się borykali ale również doświadczeniami z dzieciństwa, w którym często sami doznawali przemocy. W toku realizacji programu skupiono się na indywidualnych trudnościach wskazywanych przez uczestników.

Na zajęciach poruszano m.in. takie tematy jak: zjawisko i mechanizmy przemocy, formy i cykle przemocy, moje potrzeby a potrzeby innych bliskich osób, czynniki, które wpływają na eskalację złości, utratę samokontroli i powodują wybuch agresji. Kolejnymi ważnymi tematami poruszonymi na zajęciach były: uczucia – jak warto je wyrażać i jaką funkcję spełnia ich wyrażanie, identyfikacja uczuć swoich i drugiej strony – czyli empatia, uczucie złości - jak go doświadczam w ciele, jak warto je wyrażać; praca nad metaforą uczucia złości; odróżnianie ocen od faktów i analiza ocen, które przyczyniają się do narastania złości. Do tematyki zajęć została włączona nauka konstruktywnej komunikacji opartej na modelu Porozumienia bez przemocy. Polegało to na tym, że uczestnicy wnosili jakieś sytuacje z życia codziennego z bliskimi i dokonywano analizy tej sytuacji pod kątem: moja obserwacja tej sytuacji, uczucia moje i drugiej strony, moje potrzeby, które chciałam/chciałem zaspokoić w tej sytuacji i potrzeby drugiej strony. Tematem, który często powracał, były trudne relacje z dziećmi i potrzeba nabycia sposobów konstruktywnego komunikowania się z dziećmi. W toku realizacji zajęć zauważono, iż pogłębianie tematu trudności wychowawczych okazało się dla tej grupy bardzo znaczące, dlatego położono nacisk na możliwość m.in. przeanalizowania możliwych, długoterminowych konsekwencji doświadczania przemocy dla funkcjonowania ich dzieci w obszarze psycho – emocjonalnym oraz środowisku rówieśniczym. Ponadto uczestnicy, przyglądali się różnicom i podobieństwom pomiędzy nimi i ich dziećmi w celu lepszego zrozumienia potrzeb dzieci. Zwrócono także uwagę na zasadność uczenia dzieci ponoszenia konsekwencji zamiast ich karania. W komentarzach podsumowujących uczestnicy dodali, iż udział w Programie zmienił ich świadomość na temat czym jest przemoc i jak warto inaczej komunikować swoje potrzeby. Podczas podsumowania wskazywali na krótki czas jego trwania, gdyż chcieliby mieć możliwość utrwalenia zmian swoich zachowań – rozwijać umiejętności komunikacji bez przemocy. W toku realizacji Programu dokonano ogólnej diagnozy przedstawiającej aktualną sytuację uczestników oraz poziom czynnika motywującego do zmiany swoich prezentowanych destrukcyjnych postaw.

Należy również zaznaczyć, że koncepcja funkcjonowania systemu przemocy domowej w powiecie grodziskim obejmuje działalność zespołów interdyscyplinarnych powołanych przez wójtów i burmistrzów w każdej gminie w skład, których wchodzi profesjonaliści, przedstawiciele policji, sądów, pcp, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówek oświatowych, służby zdrowia oraz organizacji

pozarządowych. Zadaniem powołanych zespołów jest wspólne wypracowanie jasnych zasad działań mających na celu podjęcie skutecznej reakcji interwencyjnej i pomocowej w momencie zaistniałego już problemu przemocy domowej. Ich celem jest przede wszystkim diagnozowanie problemu przemocy domowej, w dalszej kolejności działania zapobiegawcze, prewencyjne w środowiskach zagrożonych dewiacjami i patologią, a także podejmowanie interwencji w stosunku do osób dotkniętych przemocą. Funkcjonowanie Zespołów określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

PCPR w Grodzisku Mazowieckim jest członkiem Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pozarządowych Pomagających Ofiarom Przemocy Domowej „NIEBIESKA LINIA”.

W roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie złożyło również wniosek o środki finansowe na realizację Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” – edycja 2023 r. Jednak środków na ten cel nie otrzymało.

W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazało do wszystkich instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności realizujących oddziaływanie w zakresie osób stosujących przemoc, informator na rok 2023 zawierający dane teled adresowe jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu grodziskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy. Należy podkreślić, że zjawisko przemocy domowej jest wieloaspektowe i wymaga współdziałania służb społecznych, sądownictwa, policji oraz organizacji pozarządowych. W związku z tym, aby ograniczyć negatywne skutki społeczne musi istnieć system współpracy między poszczególnymi instytucjami działającymi w tym obszarze.

Na tablicach ogłoszeń w siedzibie Centrum na bieżąco zamieszczane były informacje dotyczące dyżurów specjalistów, możliwościach skorzystania z bezpłatnych porad świadczonych przez specjalistów oraz organizacje i instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej, systematycznie zamieszczane są również ulotki dla mieszkańców powiatu związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, z którymi każdy potrzebujący wsparcia i pomocy może się zapoznać.

Przemoc domowa jest ważnym i coraz bardziej nagłaśnianym problemem społecznym, patologią obejmująca coraz większą część społeczeństwa. Przeciwdziałanie tej przemocy staje się priorytetem w pracy wielu instytucji. Należy mieć pełną świadomość problemu, bowiem przemoc ukierunkowana jest głównie w stosunku do osób słabszych fizycznie, psychicznie o niskim poczuciu własnej wartości i uzależnionych od osoby stosującej przemoc. Dlatego pierwszym krokiem do opracowania strategii w zakresie większego udziału ochrony osób doznających przemocy domowej powinna być dobra, wieloaspektowa diagnoza, dotycząca motywacji i gotowości również służb do zajmowania się tym problemem oraz zidentyfikowania postrzeganych przez nich barier. System przeciwdziałania przemocy domowej potrzebuje zdecydowanie większej aktywności ze strony ekspertów oraz innych realizatorów polityki zdrowia publicznego, ponieważ, jak wykazano wyżej przemoc domowa jest istotnym czynnikiem pogarszającym stan zdrowia całej rodziny uwikłanej w przemoc.

XI. NAJWAŻNIEJSZE INICJATYWY PODEJMOWANE W ROKU 2023

1. Zorganizowany został Piknik z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, spotkanie Mikołajkowe oraz warsztaty Wielkanocne dla dzieci z rodzin zastępczych;
2. Dla rodziców zastępczych zorganizowane zostały grupowe cykliczne spotkania o charakterze wspierającym;
3. PCPR aplikował do konkursu Fundacji Erst&Young „Zrozumieć dziecko – lokalnie” na sfinansowanie szkoleń dla opiekunów zastępczych. Cel Konkursu to organizacja jednodniowych szkoleń, dla opiekunów zastępczych z terenu powiatu, z trenerami rekomendowanymi i finansowanymi przez Fundację EY. Szkolenie odbędzie się w pierwszej połowie roku 2024.
4. Dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zorganizowano warsztaty umiejętności wychowawczych;
5. Zorganizowany został XVI Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych pn. „Ogrody Integracji”.
6. Kolejny rok realizowany był program „Aktywny samorząd” skierowany do osób niepełnosprawnych;
7. PCPR było realizatorem programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2023, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego;

8. Pozyskano środki finansowe na kolejne 2 programy finansowane przez PFRON tj. Dostępne mieszkanie i Mieszkanie dla absolwenta;
9. Podpisane zostało porozumienie z Powiatem Warszawskim Zachodnim w zakresie zapewnienia schronienia dla kobiet w ciąży lub rodziców z dziećmi mieszkających na terenie powiatu grodziskiego i dotkniętych przemocą lub będących w innej sytuacji kryzysowej, na mocy którego zapewnionych jest siedem miejsc w Domu Samotnej Matki w Laskach.
10. Złożono do Wojewody Mazowieckiego wnioski w konkursie „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”;
11. Pozyskano środki finansowe na prowadzenie zajęć klubowych w WTZ;
12. Pozyskano środki finansowe na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową;
13. Zaangażowano lokalne media w promowanie działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

XII. POTRZEBY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego.
2. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
3. Kontynuowanie działań informacyjno-promujących rodzicielstwo zastępcze.
4. Pozyskanie kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnego domu dziecka.
5. Organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych podwyższających ich kompetencje wychowawcze.
6. Kontynuacja warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
7. Kontynuacja grupowych spotkań rodziców zastępczych o charakterze wspierającym.
8. W celu zapewnienia sprawnej realizacji zadań PCPR istnieje potrzeba zatrudnienia dodatkowych pracowników do realizacji zadań (psycholog, psychoterapeuta, pracownik działu środowiskowego, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej)
9. Aplikowania o środki unijne oraz realizacji dodatkowych programów rządowych i PFRON, pracownika Działu Środowiskowego.
10. Utworzenie na terenie powiatu ośrodka interwencji kryzysowej

11. Utworzenie na terenie powiatu dla mieszkanek powiatu grodziskiego domu dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży.
12. Rozszerzenie w powiecie oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych (np. opieka wytchnieniowa, dzienny dps, śds)
13. Cykliczne realizowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
14. Opracowanie i wdrożenie programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.